

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével)
Szám Budapestén 2 kr., vidéken 2 kr.
Előfizetési ára:
Helyben házhoz hordva vagy vidéken postai szétküldéssel: egy hónapra 60 kr

Esti Hírlap

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
V. ker., Honvéd-utca 4. szám.
Szerkesztőségi órák:
delelőtt 10 óráig, délután 2 óráig.
Kiadóhivatali nyitva egész nap.
Szerkesztőségi telefon: 686.
Kiadóhivatali telefon: 382

Budapest, márczius 14.

Apponyi ma beszélt először a kormánypárttól és a fuzióról nyilatkozott.

Apponyi beszélt.

Apponyi ma feltűzte a zászlót a hatvanhetes alapon álló többség sánczaira. Szepülten, tiszta zászló, melyen a nemzet színei ragyognak.

Pár hét előtt mint hadi lobogó lengett a kormány tábora ellen győzedelmes rohamra előnyomuló ellenzéki csapatok élén, most pedig a béke-kötés után a sáncz fokán lengti a langyos tavaszi szellő, mely a viharok után annyira jóleső.

Szokatlan látvány, mely a résztvevők s az izgalmas parlamenti harcjáték szemlélőinek lelkét egyaránt leköti. A bátor rohamcsapat a sánczok védőivel békésen egyesült s ma Apponyi Albert gróf már mint a kormányt támogató többség tagja, ennek a csodás változásnak okait tárta fel a parlament előtt.

Az új helyzet idegenszerűsége súlyosan nehezedett a kedélyekre. Apponyi ma is hatalmas szónoki erejének ragyogó vértetében jelent meg, érvei meggyőzők voltak, de a Ház nem azt a képet nyújtotta, mint máskor Apponyi beszédének hatása alatt. Az ellenzéket a megváltozott helyzet tartózkodóvá tette, az új párthívek lelkében pedig a multak emlékeinek viszhangja rezgett. Apponyi maga is érezte ezt.

midőn arra utalt, hogy a nemzeti párt a nagy érdekek megvédésére irányuló törekvésében nem várt addig, míg a multak csatateréin kinő a fű, hanem azonnal követte az új kormányelnök támogatására siető többséget, amint azt az elvek azonossága nemcsak lehetővé, hanem elkerülhetetlenné tette.

Apponyi mai beszédében a napirenden levő költségvetésre vonatkozó pár megjegyzés után Széll Kálmán politikai egyéniségének méltatására és programjának kritikai ismertetésére tért rá. A vot ellenzéki vezért az új szerep lathatólag feszélyezte.

Ma beszélt első ízben kormányelnökről a fentartás és korlátozás nélküli elismerés és a legmesszebbmenő politikai bizalom hangján. De a történelmi igazság ellen véténének, ha nem konstataciók azt is, hogy Apponyi személynél új szerepében is hamar vált otthonossá, amit kétségtelenül könnyített az a tudat, hogy e szerepe nem jár az elvek feladásával, sőt azoknak igazi érvényesítésére vezet.

Meleg közvetlenséggel domborította ki Apponyi Széll Kálmán államférfiúi egyéniségének ama jellemző vonásait, melyek utjaikat egymáshoz annyira közel hozták, hogy végre a hazafiaság és logika törvényei szerint az egyesülés elkerülhetetlen volt. A nemzeti párt Széll kormányzati programjához

fenntartás nélkül járulhatott hozzá, mert az a nemzeti párt politikai hitvallásával teljesen megegyezett; — és azonos az én politikai hitvallásommal is, — tette hozzá Apponyi emelt fővel. Majd sorban haladt végig Apponyi a közeli mult politikai eseményeinek ama mozzanatain, melyek a nemzeti pártot a kormányhoz közelebb hozták.

A gazdasági téren a nemzeti párt az Ausztriával fennálló gazdasági közösség fenntartásának híve volt, de elengedhetlen feltételképen állította fel az 1867-ik évi kiegyezési törvényben lefektetett közjogi biztosítékok csorbítatlan megőrzését. Széll Kálmán erre az alapra helyezkedett, midőn a parlamenti helyzet szanálása céljából folytatott tárgyalások vezetését átvette s már ezzel ledöntötte a válaszfalat, mely a hatva hetes törvény értelmezése és gyakorlatai alkalmazása tekintetében a parlament hatvanhetes alapon álló pártjai közt Bánffy Dezső báró kormánykodása idején emelkedett.

A kormányzat egyéb ágaiban is érvényesült az az irány, melyet a nemzeti párt képviselt. Ennek érvényesülését látta Apponyi a földművelői politikában is, és fokozott mértékben a honvédelmi tereza körében, ahol a magyar katonaiskolák létesítése egy régi és sarkalatos nemzeti párti követelés teljesülését jelenti.

Ilyen előzmények után vezet át minket Apponyi a fuzió közvetlen előzményére, Széll Kálmán kormányra jutására. E providenciálisan államférfiú lecsendesítette a szenvedélyek hullámzá-át s létrehozta a parlamenti békét, melyre az országnak oly nagy szüksége van.

A nemzeti párt Széll kormányra jutását teljes bizalommal fogadta. Széll felvette programjába a 67-ik évi alaptörvény valódi tartalmának Deák szellemében való megvalósítását. Az ő egyénisége biztosítéka annak is, hogy a belügyek terén a rendőrállam sötét rendszere véget ért, a törvényisztelet visszatér a száműzetésből s a jogrend, a jogállam visszaállítatik. Ezt várta a nemzeti párt a Széll-kormánytól s mivel az új kormányelnök egyéniségében eredmények megvalósulásának teljes biztosítékát látta, a vele egy politikai hitvallást követő kormányval szemben nem maradhatott meg ellenzéki álláspontján, hanem köteleességszerűen a kormány programjának — saját elveiknek — támogatására kellett sietni. Ezt tette a nemzeti párt s ezzel az új rendszer állandósítását is akarta biztosítani.

Apponyi beszédének végén a jobboldal is felmelegedett s azt a kiváló politikai tapintatát ujjalag dokumentáló kijelentését, hogy a nemzeti párt a többségben nem akar zárt csoportot alkotni, hanem

Kikapós menyecskék.

— Az Esti Hírlap eredeti tárczája. —

Sokat vitatkoznak azon, hogy a modern francia irodalom rontja-e az erkölcsöket, vagy azért olyan frivolak-e a francia regények és darabok, mivel hű tükréi az erkölcstelen társadalomnak. Nem tudok e kényes kérdésben dönteni, de annyi bizonyos, hogy sohasem volt annyi kikapós menyecske, mint ami századunk alkonyán.

Példa erre az a fiatal asszony, akinek válópöre most folyik.

A kicsike egy dús gazdag vidéki földbirtokos egyetlen leánya volt. Távól a világ zajától, a legnagyobb gondjai és legteljesebb ártatlanságban nevelték.

Felserdülésének ideje összeesett egy középkori gróf vagyoni bukásával. A gróf elhatározta, hogy megfakult koronáját újra bearanyozza, még pedig ama nem egészen szokatlan módon, hogy egy jó partit keres.

Nyakába vette az országot és sorba

járta a szép leányos házakat és tiszta telekkönyvvel dícsékvő házakat.

De bizony a grófi korona csak a szülőknek imponált, a leányok mind úgy gondolkodtak, hogy maga a grófoeska is nagyon megfakult, megkopott már.

A sok kosár bántotta a gróft, de még jobban az ő hűséges legényét, a Laczit, aki gyakran dörmögte magában:

— Így sohse fog megházasodni az én gazdám. Látom már, hogy segítségére kell lennem.

Furesza szisztémát követett Laczi a gazdája érdekében. Párhuzamosan udvarolt vele. De bizony nem sokra ment (és ezt a mi vidéki leánykánk dícséretére mondom), a gróf kosarat kapott és Laczinak azt mordták:

— Be van ragva... vagy megboldult?

Eljutottak a legelői említett földbirtokoshoz is. Honka — nevezzük így az ártatlan kis leányt — az első látásra ijedten kiáltott fel:

— Ez a csuf madárnyesztő legyen a férjem?... Soha!

De állig volt náruk három napig a gróf és az ő Laczija, midőn Honka váratlanul így szólt a mamájához:

— Hozzá megyek feleségül.

Hába mondta neki a mama, a papa, meg a rokonság, hogy senki se kényszerít, hogy gondolja meg jól, Honka mindenkinek csak így felelt:

— Hozzá megyek... szeretem.

Hozzá is ment és zavartalan boldogságban éltek — hárman: a gróf, Honka és Laczi — midőn a férjnek az a szerencsétlen ötlete támadt, hogy egyesinos fiatal kocsist fogadjon.

Laczi figyelmeztette a gróft, hogy Jancsi korhely, eliszsza a zabot, tönkreteszi a lovakat... Jancsi mégis kezébe vette a gyeplőt és beült — negyediknek.

A rövidlátó férj nagyon meg volt elégedve a választással. Nem ugy a legény, aki addig féltékenykedett, addig békétlenkedett, míg a grófné kiadatta az utját.

A liberális Othello nem követte a velencei Mor klasszikus példáját, ha-

nem távozva, egy levelet adott a régi gazdájának, amelyben felnyitotta a szemét.

Most folyik a válópör és az a esodálatos, hogy nem a bűnös bűnhődik, hanem a szegény ártatlan férj: ő elveszti a csinos fiatal feleséggel a csinos hozományt is, a menyecskét pedig vigasztalja Jancsi, a szép asszony kocsisa.

Többnyire a rossz férj a feleség megrottója. Egy olmtüzi színészpárról beszélt minap egy sokat utazott vigécz, midőn a hitvesi engedékenységek a netovábbját akarta példavai utasztatni.

Az említett színész, az említett forrás szerint, nagyon szereti a sört, de ez az ármányos arpaé könnyen kifog rajta és a mámor két stádiumát idézi elő benne. Az első stádiumban a férj házsártos és minden férfiüsmérését e szavakkal támadja meg:

— Te is a feleségem szeretője vagy!

És dühösen ront a vent vetélytársra.

A második stádium, midőn már tel-

ezelja teljes egybeolvadás, a jobb-
oldalon is zajos helyesléssel fogadták.
Itta Tiszák is helyeslelt. Apponyinak
Komjáthy tegnapi oktatásaira adott
erélyes választát pedig osztatlan he-
lyeslés fogadta. A nemzeti párt a
belépéskor politikai programján
mitsem változtatott, sőt elvei meg-
valósulásának támogatására sietett,
tehát nem követett el mulasztást,
hogy nem fordult előbb válasz-
tóihoz.

Apponyi mai beszéde a többség
egyvelegében az ellentétek surlódá-
sának elenyésztetéséhez kétségtelenül
nem csekély mértékben járulhat
hozzá.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Ülés előtt gróf Benyovszky Sándorral
évdőnek az olvasóban azon, hogy teg-
nap olyan határozati javaslatot járult
hozzá, amelyet még be sem terjesztettek.
Az öreg gróf azzal védekezik, hogy ő
ismeri a határozati javaslat tartalmát és
így nem követett el hibát. Majd a kiér-
demült kegyelmes ur, Madarász József
lép az olvasóba. Az exkorelnököt azzal
boszantják, hogy holnap, március idu-
sán lesz ülés. Madarász azonban erre
nem reagál és csipősen ezt vágja vissza
a kormánypártiaknak:

— Lesz hát, a labanczok tartják.

Ez alatt a Ház karzata valamelyest
népesül. Tegnap ugyanis híre járt an-
nak, hogy ma Apponyi Albert gróf is
beszél — ez vonzza a hallgatóságot a
karzatra. Ott van Fehér Ipoly pannon-
halmi főapát is. A folyosón Ugron Gábor
zászlóbontása a beszélgetés tárgya. Egy
nagyobb csoportban az új Ugron-párt-
nak a delegációkban való részvételének
kérdését tárgyalják. Ugronnak itt csak
fél embert akarnak koncedálni, tekint-
ve azt, hogy jövő pártja, amelyet tizen-
négy tagra becslenek, számra kisebb lesz
a néppártnál.

Bent a teremben Kossuth Ferenc
beszélget Apponyi Alberttel, amikor Per-
czel Dezső az ülést megnyitja.

Jesen elázott és a lábán se tud állni,
az engedékenység stádiuma. Ilyenkor
mindenkinek a nyakába csimpszekedik
és enyelgő hangon mondja:

— Vezess haza pajtás . . . neked
adom a feleségemet.

És ezzel azt éri el, hogy míg más
korhely férjeket kuklipredikációval fo-
gadja a feleségük, az övé ellenkezőleg
már előre is batorítja:

— Ma nem mégy sörözni, lelkecském?

Egy ismert kikapós menyecske nem
szükkölködik udvarlókban. Ezek a boldog
kiválasztottak, akár egymásutánban,
akár egyidejűleg mosolygott rájuk a
szép asszony kegye, a legjobb egyetér-
tésben éltek egymással — és természet-
esen a férjjel.

Csak egy dolog nyugtalanította őket.
A szép Aline — Alinenak nevezem,
nem fog elkeresztelésért bepörölni —
szerelme hevében így szokott felkiál-
tani:

— Elváltak az uramtól, hogy a tied
legyek . . . egyedül a tied!

Amint aztán a szenvedély lohadni
kezdett, nem gondolt többé az elválásra,
csak . . . már mikor a következő kedve-
sének mondta.

Ezek a jó urak pedig nagyon szive-
sen kóstolgattak a szarvasgomba-pásté-
tomból, de nem tartották kívánatosnak,

Jelentések.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének fel-
olvasása és hitelesítése után előter-
jesztések történnék.

Enyedi Lukács egészségének helyre-
állítására céljából négy heti szabadsá-
got kér.

Perczel Dezső bemutatja a képvisel-
őház pénztárának 1898. július 1-től
december 31-ig terjedő számadásait.

A napirend-következik: Az 1899. évi
állami költségvetés általános tárgyalásá-
nak folytatása.

A költségvetés.

Ehez elsőnek a néppárti Páder Re-
zső szól:

Páder Rezső szerint a mai helyzet
tele van minisztériumokkal. Mindaddig,
amíg a kormány az egyházpolitikai kér-
déseket helyesen meg nem oldja, mind-
addig az ő teljes támogatására ne szá-
mitson. Ha az állam azt akarja, hogy
kötelességtudó polgársága legyen, akkor
a kormánynak nem szabad a vallás-
talanságot predikálnia, akkor nem szabad
az erőszakra, a szuronyokra támaszkod-
nia. Nem lát okot arra, hogy a kormá-
nyának politikai bizalmat szavazzon és
azért a költségvetést nem fogadja el.
(Helyeslés a néppárton.)

Kossuth Ferenc.

Kossuth Ferenc röviden akar szó-
lani, mert úgy látja, hogy az érdeklő-
dés a költségvetés iránt megcsappant.
Sem a jelenlegi kormánynak, sem
semminemű olyan kormánynak, amely
hatvanhetes alapon áll, a költségvetést
nem szavazza meg. Hatvanhetes alapon
az országot a boidogulás felé vez-
teti nem lehet. Ezen az alapon az önálló
magyar államiséget felépíteni nem lehet.
Helyesli, hogy a nemzeti párt a kormá-
nypárttal fuzionál. Reméli, hogy a
jog, törvény és igazság, amely jelsza-
vakat a miniszterelnök hangoztatott
érvényre fog jutni. Reméli a fuzionál
fogva, hogy a kormánypart megszűnik
puszta szavazógépné lenni. A hadsereg
osztrák szellemét ostorozza. A külügyre
nézve kifogásolja, hogy ez csak az
összbirodalmat képviseli és a külföldön

hogy azt mindennapi kenyerrüké te-
gyék.

Szép jellemvonásaik közé tartozott a
feltétlen diszkreczió. Soha, még csak
célzást se tettek egymás előtt, a ka-
czér menyecske szerelméről. Pedig jól
tudták, hogy közülök melyiké a múlt,
melyiké a jelen s melyiké a jövő.

Esténként a legjobb barátságban együtt
tarokkozgattak a kedvenc klubjokban
és csak éppen az hiányzott a társa-
ságból, akit éppen a szolgálat távol-
tartott.

Igy ültek egy múlt heti este is együtt,
midőn a szolgálattelvő társuk a rendes-
nél korábban betoppant.

— Tudjátok-e, mi ujság?

— ? ?

— A szép X-né elvált az urától.

A jó barátok kezéből, ijedtükben ki-
esett a kártya.

— Tudom, mitől féltek, szóló nevetve
a hirmondó, de nyugodjatok meg: ő
nagysága legujjabban egy huszárkapi-
tánynak esküdte meg, hogy az övé
akar lenni . . . egyedül az övé.

Az ex-udvarlók könnyű szívvél szed-
ték föla kártyáikat s aki az imént a leg-
jobbban megjédt, ki-
mondta a voláto, pagot
ultimót, tout les trois-
és — el is vesztette.

a magyar államiséget nem ismerik.

A kereskedelmi ügyekre vonatkozóan
is Ausztria érdeke érvényesül. A keres-
kedelmi szerződések a külfölddel Ausz-
tria javára kötöttek. A vám- és keres-
kedelmi ügyekben nehéz a meglévő
jogoknak megvédése. És bizony rend-
kívül nehéznek bizonyult volna ez, ha
nem Széll Kálmán veszi a kezébe. Ez
a megvédés azonban csak jogilag tör-
tént meg.

A delegációkat a szónok közös pa-
lamentnek mondja és odakonkludál,
hogy a hatvanhetes alap nélküli azo-
kat a kellekeket, amelyeken az állam
önállóságát felépíteni lehetne.

Magára a budgetre nézve megjegyzi,
hogy ez hét millióval nagyobb összeget
előirányoz, mint a tavalyi. A fennálló
állami adósságokat kifogásolja és a
még növekedő terheket. És ez a budget
annál terhesebb, mert Magyarország
csupán földművelő ország. A fogyasztási
adókat nem helyesli, mert ez az adó nem
az, amely közvetlenül a népet sújtja.

A beszéd alatt általános diskurzus
árad. Az elnök csenget, ez azonban
nem igen használ és így Kossuth ke-
serű hangon azon panaszkodik, hogy
komoly dolgok iránt úgy látszik, nincs
meg a kellő érzék. Kéri a Házat, hall-
gassa meg a szónokot — ez kötele-
sége. (Helyeslés a baloldalon és közép-
pen. Széll Kálmán szintén helyesli.)

Kossuth ezután tiltakozik az ellen,
hogy az állam ok nélkül adósságokat
csináljon. Nagyon helyteleníti, hogy ak-
kor, amikor az ország nagy összegeket
költ közös ügyekre, akkor a földmive-
lésre csupán egy igen kis összeget irá-
nyoz elő. A költségvetést nem fogadja
el. (Helyeslés a baloldalon.)

Apponyi beszéde.

És most Apponyi Albert következik.
A folyosó bevonul, általános mozgo-
lás és néhány pillanat múlva teljes
csend támad. Apponyi régi helyéről
emelkedik fel szólásra. Balkezeben egy
jv papirost (jegyzetet), jobbujában czeru-
zát tart. A karzat látócsövei feléje irá-
nyulnak. A figyelem teljes, amikor
Apponyi beszédébe fog.

Apponyi beszéde.

Apponyi Albert: Az előttem közvet-
lenül szólott képviselő urat nem köve-
tem a pénzügyi és gazdasági fejtegeté-
sek mezejére. Annnyiban azonban egyet-
értek vele, hogy Magyarország közgaz-
dasági erejét az adóztatásnak terén a
végletekig megfeszítettük. Megnyugvá-
somra szolgál azonban, hogy a kormány
élén olyan férfi áll, aki a politikai téren
első sikereit éppen a magyar pénzügyek
rendezése körül érte el és aki ambi-
ciójának fogja tekinteni, hogy a súlyos
áldozatokkal helyreállított pénzügyi
egyensúlynak nemcsak minden meg-
romlását megakadályozza, hanem annak
fentartását minél biztosabb és szilár-
dabb alapokra helyezze (Helyeslés a
jobboldalon.)

A költségvetésről pénzügyi szempont-
ból csupán annyit szándékozom mon-
dani, amennyit nyilatkozni a parlament
színe előtt gondolom erkölcsi köte-
lességem. (Halljuk! Halljuk!) Mert mi-
dőn a parlamentünk egy olyan tényezője,
minő egy országos párt — nem elvi állas-
pontját, mert ez változatlan marad, ha-
nem hezvetét a parlamentben megváltoz-
tatja, én azt hiszem, hogy erről itt számot
kei adni. (Halljuk! Halljuk!) Horánszky
Nándor a miniszterelnök urnak pro-
grammbeszéde után kifejezést adott
ugyan teljes egyetértésének, azokkal a
szempontokkal, melyek a miniszterelnök
beszédében kifejezésre jutottak, de a
dolog természete szerint csupán egyéni
nézetét mondhatta.

Történt március elsején, hogy egy
miniszterelnök olyan politikai pro-
grammot fejtett ki, melyek mellett

egy csekély magam, mint azok, akik
velem együtt a nemzeti pártot alkották,
ellenzéki állásukban küzdöttek és min-
denkor azokat érvényesíteni iparkodtak.
(Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) Tör-
tént ez bizonyos előzmények után,
amelyekre vissza kell térnem, mert ezek
az előzmények a helyzetnek kiegészíté-
sül szolgálnak. Ha 1891-ben és 1896-
ban a választások alkalmával az akkori
nemzeti párt részéről kiadott program-
nyilatkozatokat figyelmesen elolvassuk,
szemügyre vesszük s ha azok-
ból azt, amit pillanatnyi aktuális hely-
zetre vonatkozott, kihámozzuk és azt,
ami maradandó politikai hitvallásnak
jellegével bír, külön állítjuk, akkor meg-
fogjuk találni a teljes kongruenciát
ezen politika között. Mi volt a lényege a
mi politikai törekvéseinknek? A lényege
közjogi téren az volt, hogy az 1867-ki
kiegyezés minden félremagyarázás, min-
den gyengítés nélkül a maga helyes
értelmében fentartassék és alkalmaztas-
sék a belügyi politikának pedig az, hogy
a jogállam minden intézményével kiépít-
tessék és a kormányzati szellemben is
érvényesüljön. (Ugy van! Ugy van! a
ba oldalon.)

Emellett a magyar társadalom meg-
erősödésére szolgál koncepczióinkban
egy kulturpolitikai és egy közgazdasági
politika.

T. Ház! Ezen a téren már a je-
lenlegi kormánynak megalakulása előtt,
a megelőző kormány alatt talál-
kozunk két mozzanattal, mely állás-
pontjaink között bizonyos válas-
falakat ledöntött vagy megingatott. Az
első mozzanat az, hogy a közjogi téren
formulázott követelményeinknek leglé-
nyegesebbje az, amely, hogy egy mon-
jam, alkalmas volt arra, hogy konkrét
programponturn, a pártélet fejlődésének
egyik konstitutív elemét szolgáljon; a
magyar katonai oktatásnak létesítése, a
honvédelmi miniszter urnak igen ér-
demes kezdeményezése folytán létre-
jött olyan alakban, amelyet igé-
nyeinkkel szemben kielégítőnek nyil-
vánítottunk. (Ugy van!) A másik
mozzanat pedig az utolsó években a
közgazdasági téren a földművelésügyi
miniszter urnak a földművelésnek érde-
keit mind melegebben felkaroló és
jobban kidomborító közgazdasági poli-
tikája volt. Ezek után az előzmények
után, amelyek már igen lényeges közele-
dést készítettek elő a szabadelvű pártnak
politikája és a mi politikánk közt, ami
kifogásunk, ellenzéki állásunknak fen-
tartása leginkább azon alapult, hogy
nem voltunk teljesen áthatva attól, hogy
az akkori kormányzat a jogállam elveit
különösen a közigazgatásnak magas
pártatlanságát minden állampolgárral
szemben abban a szellemben és abban
a tökélyben érvényesíteni, melyben mi
azt kívántuk és követeltük, ennek
folytán a belügyi reformok terén
sem lehattunk bizalommal azon al-
kotások iránt, melyeket a meg-
előző kormánytól láttunk. És akkor
történt t. képviselőház, hogy a ma-
gasra felkurbált hullámok közé és
egy olyan harcznak krízisébe, mely
harcznak sem előzményeivel, sem lefo-
lyásával azidő szerint foglalkozni cél-
szerűnek nem láttuk, belenyúlt egy
férfi, aki politikai életének számos
előzményeinél fogva is már személyes
bizalmat keltett bennünk és aki ezen
harcznak lecsendesítése körül kifejtett
tevékenységében is bizonyítékát adta an-
nak, hogy a 67-iki kiegyezés valódi tar-
talmának s hamisítatlan szellemének fen-
tartása az ő szájába ugyanazt jelenté, amit
a mi szájunkban és amit a mi ajkunkon.
(Helyeslés a jobb és baloldalon.) És
ezen előzmények után mondotta el ez
az igen t. férfi, mint miniszterelnök
azt a programbeszédet, amelynek
egyik sarkaitos tétele az 1867-iki
kiegyezésnek hamisítatlan, maga ere-
deti gondolata szerint való fentar-
tása, tehát a nemzet által elvállalt
minden kötelezettségnek lojális teljesítése.
Az előzmények, melyekre céloztam, ez
a program, annak egyénisége, a ki azt
a programot elmondta, együttvéve
olyan helyzetet alkotott, — hol lelkiis-
meretünkkel számolva, nem mondhat-
tunk egyebet, mint azt, hogy olyan elvi
választó vonal, amely minket arra kény

Stix

szeritene, de sőt, amely rák nézve lehetővé tenné, hogy objektív megindokolta ellenzéki állásban maradjunk, többé nem létezik. (Helyeslés) És t. képviselőház legyen szabad csak mellesleg megjegyezni Komjáthy Béla t. képviselőtársamnak, aki azt mondta, hogy nekünk ezt a kérdést választóink elé kellett volna vinnünk. Ez engedelmet kérek, az elveknél és az irányzatoknál, a meggyőződésnek megváltoztatása esetén áll be, nem pedig, hogy úgy mondjam, a parlament termében elfoglalt photographiai helyzet megváltoztatásával. (Ugy van a középben) Akkor érezném magamat kötelezettnek, ha más elveket, más irányzatokat akar nekünk képviselni, mint amelyeknek képviselőre vállalkoztam. De mikor politikai hitvallásban semmi sem változott, mikor új pártállásomba beleviszem mindazon elveknél és politikai törekvéseknek teljes integritását, amelyeknek képviselőre programbeszédemben vállalkoztam, mikor ilyen kötelezettségeim nincsenek, nem akkor, amikor politikai törekvéseimet az egész vonalon mindenben fenntartom, azok érvényesítésére ott töreksem, ahol természetesen törekednem kell azt, amivel én egyetértek; a tárgyban, és azt a férfit, aki iránt személyes bizalmam is van, a benső meggyőződésemből is támogatok.

T. Ház. Mondom, hogy nemcsak fel voltunk arra jogosítva, hanem kötelezve is voltunk reá.

Kötelezve voltunk, mert már czéloztam arra, hogy az ellenzéki álláspontot csak egy ad hoc keresett, ad hoc összeállított új politikai programnak alapján tarthattuk fenn, ez pedig t. képviselőház, az ország közéletének megbénítására vezetett volna. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) mert igen nagy baj az ország közéletére nézve, az, hogyha nem létező meggyőződések ből támadnak pártállások, hanem subjektív okokból előre elhatározott pártállásokhoz keresnek meggyőződéseket. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) Ez alkalmas arra, hogy a közfigyelmet elterelje azokról a kérdésektől és azokról a feladatoktól, amelyeknek megoldását a közügyek kívánja és olyan irányzatokba vigye, amelyeket nem a közügyek, hanem egyedül az egyéni aspiráció, vagy az egyéni ambíció vezetnek. (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

Én t. képviselőház, nem tagadtam, nem is tagadom, (Halljuk! Halljuk!) hogy olyan pártok és olyan politikai egyenlőségek, amelyek és akik két évtizeden át folytonos politikai küzdelemben állottak egymással szemben, különösen, mikor az utolsó időben az a küzdelem elérte a hevességet és a szenvedélyességet, tetőpontját, az együttműködésnek vannak bizonyos lélektani ekadályai és Komjáthy Béla t. képviselőtársaménál sokkal csekélyebb tehetség is elegendő arra, hogy ezeket a lélektani nehézségeket kisebb-nagyobb kéjléggel itt a Házban felderítse. (Derűtség balfelől.) s azokat mindenkinek emlékeztetébe hozza, s a multra vonatkozó ítéletnek és magatartásoknak különbségét kidomborítva iparkodjék azt a célt elérni, hogy lehetőleg ne jól, lehetőleg feszélyezve érezzék magukat agymással azok, akik ezuttal együttműködni hivatva vannak. Előnk derűség és tetszés balfelől. Hát az bizonyos t. ház, és kétségtelen, hogy a szabadelvű pártnak régi tagjai és mi, a volt nemzeti pártnak tagjai se a távolabbi, se a közel multnak megítélésébe nem érünk egyet és egyhamar nem is fogunk egyetérteni. (Ugy van! balfelől.) Azért, ha az volna a feladatunk, hogy a mult történelmének megírására egy bizottság állítsák össze, (Halljuk! Halljuk!) nagyon bajos volna azt a bizottságot vegyessen összeállítani.

Amde t. Ház, nem az a feladat. A feladat az, hogy a jelennek aktuális feladataival foglalkozzunk. A jelennek aktuális feladatai pedig az előbb említett szempontokon kívül is, amelyek az egy véleménynek egyesülését és tömörülését parancsojják, én szerintem nagyon szükséges.

És t. képviselőház, hangsúlyozom, hogy nemcsak azért, mert az ország törvényes érdekében meg kell tenni, hanem a kormány iránt táplált bizalmunknál fogva is a költségvetést általánosságban a részletes vita alapjául elfogadjam.

Öt perc szünet.

Apponyi beszéde végén hatalmas eljenzés hangzik fel a teremben. A szónokot számosan üdvözlök.

— Buzáth Ferenc! szól rá Rakovszky jegyző az Apponyit üdvözlő tömegre.

Szünetet kérünk — válaszolnak erre minden oldalról.

Az öt percznyi szünetet az elnök megadja és azután Buzáth Ferenc, a néppártnak ma második szónoka beszél.

Szünet után.

Buzáth Ferenc osztja ugyan a miniszterelnök nézetét, hogy feledjék el a multat, de rá kell mutatnia, hogy az új iránynak azok is vezetői lettek, akik eddig a polgári jogokat lábball tiporták. Az új alakulást nem tartja egészségesnek. Fejtegeti az igazi szabadelvűség lényegét, majd meglátjuk, hogy az új kormány megfelel-e annak. A költségvetést nem fogadja el.

A pénzügyminiszter beszéde.

Lukács László pénzügyminiszter: Örömmel halotta a szimpatikus bírálatot. Koncedálta, hogy az utolsó években költségvetésünk tetemesen emelkedett, de geográfiai és állami irányunkban keresendő az ok. Ha ez ország máshol fekdünnék, ha egységesebb volna, talán kevesebb áldozattal többet tudnánk elérni. Ha az utóbbi években nem kellett volna közzgazdasági téren töbszázad mulasztását pótolni: kisebb budgettel állránk szemben. Azt kérde Komjáthy, a beálló nagy kiadásokat miből gondolja fedezendők? Jöslásokat nem szeret mondan, azért számsszerűleg nem is felel erre. Annyit mond, hogy ha okszerűleg gazdálkodunk, megtaláljuk a módot erre. Mióta ő miniszter, az országot a legkülönbözőbb gazdasági csapások érték s azonfelül a külföldön értékeinkkel szemben ellenséges magatartást tapasztaltunk, mégis meg volt a mi expanzív erőnk.

Nagy érdeklődés közben tért ezután rá az ischli klauszúra (Halljuk! Halljuk!) Kijelenti, hogy ischli klauszúra nem létezik és nem létezett. Ő a mult év egész folyamán nem is volt Ischiben. Igenis lét-zik az ugynevezett augusztusi megállapodás. Ebben ki mondják, hogy miután hosszú évek mulva végre sikerült a két kormány közti megegyezés, amit törvényjavaslatok alakjában a törvényhozások elé is terjesztettek s mivel azonban Ausztriában kiütött az obstrukció, respektálván a 67: XII. tezikket, modus vivendit kellett találni a kibontakozásra. Respektálva a 67: XII. tezik 61-ik szakaszát, mely szerint a nem alkotmányos Ausztriával vámszövetség nem köthető s respektálva a 68. §-t. mely ily esetben az önálló rendelkezésre utasít, megállapodtak egy oly javaslatban, mely lényegileg az 1898: I. tezik tartalmának felel meg, meghosszabítva 1903-ig. Ebben a javaslatban utasítás is volt adva a kormánynak, hogy már 1901-ben indítsa meg a vámszövetség iránti tárgyalást, mely ha 1903-ig létre nem jöhetne, kimondassék, hogy ez az ideiglenes állapot mindaddig főtartassék, míg a törvénykezés másképp nem intézkedik. Sajnálja, hogy ezt a pontot

félremagyarázták, olyan értelmet tulajdonítottak neki, melyet ő sohasem gondolt. Nincs szükség a védekezésre, frázisokra. Beszélnek helyette a tények. 30 év óta a kiegyezésben közjogi és gazdasági téren a magyar érdek úgy meg nem volt óva, mint ma. (Eljenzés) Ajánlja a költségvetés ellogadását. (Eljenzés.)

A vita folytatása.

Mezőssy Béla reflektál a pénzügyminiszter beszédére. Mindazon csapásokat, melyeket a miniszter felemlített, az ország elbirta volna, de a Bánffy-kabinetet nem bírta el. A miniszterelnök programbeszédének egyes pontjait örömmel fogadja. A közjogi kiegyezés alapján joga van Magyarországnak vizgálni azt, hogy Ausztriában van-e alkotmányosság vagy nincs. Ausztriában nincsen meg az alkotmányosság.

Nagy kérdés ez, amikor ez az állapot már rég óta tart. Széll Kálmán azt mondta, hogy a jogi kiegyezés nem alap, hanem irány, — kijelentette azt is, hogy a szabadelvűséget fogja képviselni. Aggodalmát fejezi ki a felett, vajjon nem-e a harmincz éves uralomnak lesz ez a folytatása. Támadja a kormánypárt liberáliszmusát, és azt mondja, hogy ebben a korszakban nálunk. ha valaki az automatába filler helyett százezer forintot dobott, bajszpedrő és Kölniviz helyett grófk és bárók pottyantak ki. (Derűtség.) A költségvetést nem fogadja el. (He yeslés a baloldalon.)

Kossuth Ferenc indítványozza, hogy a Hoz. holnap március us idusát tekintve ne tartson ülést. A Ház ezt elfogadja és ezzel az üés délután két órakor véget ért.

A katolikus kongrua.

Ma új újból össze a katolikus központi kongrua-bizottság, melynek legelső feladata lesz a katolikus lelkészi és segédlelkészi jövedelmek megállapításu alapján meghatározni azt az összeget, amely a csekély javadalmazási lelkészek fizetés - minimumának kiegészítéséhez szükséges. Odavetöleg számítva, a kat. lelkészi kongrua rendezéséhez körülbelül 1,200.000 frtra lesz szükség. A nem katolikus lelkészek fizetésminimumának kiegészítése indvaleröleg az 1898. évi XIV. t. cz.-ben nyert megoldást és így a nem katolikus lelkészek már az idén kapnak szubvenziót az állampénztárból. Ép ezért sürgös a katolikus kongrua rendezése.

A központi bizottság ülésében először is felolvassák ő felsége legújabb elhatározását a kisebb egyházi javadalmak jövedelmeinek összeírása és felülvizsgálata tárgyában. Ez a legfelsőbb elhatározás, így hangzik:

Vas-és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére megengedem, hogy a mindkét szertartásu katolikus lelkészek és segédlelkészek jövedelmi összeírásának a központi kongrua-bizottság által fogantatba veendő felülvizsgálata alkalmával a következő kiigazítások eszközöltsenek:

1. Az esketési stóla-dijkából befolyó jövedelem az összes jövedelmi összeírásokban törölendő.

2. Hasonlóképen törölendő az anyakönyvi kivonatokból befolyó jövedelem, valamint ezzel kapcsolatban az anyakönyvi jövedelmek az anyakönyvvezetési költség címén felszámított tíz százaléka.

3. A lórtartási átalány maximuma 126 forintról 200 forintra emelendő és ehhez képest egy lórtartásra 63 forint helyett 100 forint számítandó.

4. Káplántartás címén 200 forint helyett 250 forint hozandó levonásba.

Ugyszintén megengedem, hogy a központi kongrua-bizottság az összes lelkészi

és segédlelkészi jövedelmi összeírásokat felülvizsgálhassa és az általam 1895. évi április hó 16-án jóváhagyott szabályzat ellenére megállapított jövedelmi és kiadási tételeket kiigazithassa, illetöleg törölhesse.

Továbbá a latin és görög szertartásu katolikus érsekségek és püspökségek, valamint a királyi adományozás alá tartozó apátságok és prépostságok jövedelmi összeírása tárgyában vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem által 1897. évi július hónap 12-én kibocsátott «Irányelveket» jóváhagyom és az azok alapján eszközölt eljárást tudomásul veszem.

Kelt Bécsben, 1899. évi január hónap 19-én. Ferenc József s. k. Wlassics Gyula s. k.

Ezekre a kiigazításokra pedig azért volt szükség, mivel a nem katolikus lelkészek kongruájának megállapítása ezen előnyös tételek alapján történt.

Az ujonnan életbelépő Ügyrend értelmében Samassa József egri érsek elnök a bizotttág tagjait 5 osztályba sorozza. Ezek az osztályok a lelkészek és segédlelkészek jövedelmi bevallásaival, illetöleg azok másodfoku felülbírlásával foglalkoznak.

A nagyobb egyházi javadalmak jövedelmi bevallásairak felülvizgálatára a központi kongrua-bizottság összes ülése által titkos szavazás után 15 tagu albizottság választatik, melynek hivatalbó elnöke a kongrua-bizottság elnöke, Samassa érsek és előadója a központi előadó, Timon Akos dr.

Ez a bizottság állapítja meg első fokon a 4 érsekség, a 20 püspökség, a 21 székes és 3 társas káptalan, a 6 királyi adományozás és a 7 magánkegyuraság alá tartozó apátságok, illetöleg prépostságok, valamint az 5 lelkészettel egybekötött apátság és prépostság jövedelmi összeírását. A kongrua-alapra szükséges hozzájárulást ezen nagyobb egyházi javadalmasokra vetik ki jövedelmeik arányában. A püspökségek és káptalanok, apátságok és prépostságok önkéntes megadóztatása után hozzak létre majd a kat. lelkészek fizetésének kiegészítéséhez szükséges, évenkénti 1,200.000 frtra rugó összeget. Az egyik verzió szerint törlesztési kölcsön alapján egy központi kongrua-pénztárt akarnak csinálni, egy másik terv szerint pedig az egyes főpapi javakra kivetendő kongrua-adó örök teherként maradna az illető főpapi jöszágon.

Ez a tizenötös albizottság most csak a főpapi javadalmak jövedelmeinek pontos megállapítására szorítkozik, mely aztán irányadó lesz a kongrua-adó kivetésénél. Az albizottság határozatai és es javaslatai az összes-ülés elé kerülnek. Ezen összes-ülés határozatai ellen a központi bizottságnak bármely tagja, valamint az a főpap, ki érdekelve van és akit mindig kell értesíteni arról a határozatról, felelbezzhet a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

Kövezés szódavizzel.

Nem lehet büntetlenül pálmák alatt járni. De gránitkövezeten se. A főváros pénzügyi bizottsága ugyanis elhatározta tegnapi, hogy a ki a külső váczúton kövön akar járni, az a kerepesi-uton egy krajczárral fizesse drágábban a szódavizet.

Ez a különös junktim holnap kerül a főváros közg. ülése elé. Már elő van készítve minden irás, s a tanács egyenesen lebunkozza érvekkel azokat, akik első alkalommal a szódavíz-adó ellen szóltak és szavaztak. Ime ezek az el- lenérvei, amelyekkel a javaslatot kísérik:

A legtöbben azt állították, hogy a szikvizadó érzékenyen sújtaná a szegény embereket. Mindenekelőtt tévedés volna azt állítani, hogy a szikvizet csak szegény emberek fogyasztják. Másrészt figyelembe veendő, hogy a szikvizet majdnem kivétel nélkül csupán más itallal, rendszerint borral keverve iszzák. s az ekként kevert ital értékéből egy ötöd rész esik a szikvizre. Azonkívül tapasztalati megfigyelések szerint a kereskedésekben üvegenként 3-4

krét elárult szikviz legnagyobb mennyiségét a lakosságának nem a szegénysorsu része fogyasztja. A munkások, cselédek fogyasztása inkább a csapszékekben, nyitott bódékban történik, ahol mar a szikviz üvegenként legalább öt krajczárba kerül s szintén csak más italokkal, főleg borral keverve kerül fogyasztás alá, úgy, hogy a félliterenkint egy krajczárral tervezett adó kisebb fogyasztásnál egyáltalán nem lesz érezhető.

Felemlítették az is, hogy nem helyes a szikvizet megadóztatni akkor, amikor a vízvezeték víze nem jó. Eltekintve attól, hogy a jelenleg szolgáltatott vízvezeték víz ellen alapos kifogások már alig emelhetnek, a szikviz is legnagyobb részt vízvezetéki vízből készül, s így az ellenvetés már ezen okból sem bírhat súlytal.

Az is felhozott, hogy a szikvizadó közegészségi szempontból kárhözható. Már előbb utaltunk arra, hogy a szikviz magában nem képezi általános fogyasztás tárgyát. Az pedig, hogy a szikvizrel fogyasztott különféle italok, szörpök, az egészségre csakugyan jobb hatással vannak-e, mint a tiszta víz, legalább bővebb megvilágításra szorul.

Ez a javaslat érvelése.

Szinte kétségbejítő, hogy felnőt, nagykoru emberek mondanak ilyeneket. A szegény embereket nem sújtja ez az adó (mondják), mert nem csak szegény ember iszicsza a szódavíz. Azután nem sújtja őket, mert más itallal keverve iszicszák. De nem sújtja, mert különben is csak harmad-negyed kézből veszik, sokkal drágábban, mint mások.

Hát mert gazdag ember is iszik néha a szódavíz, azért a szegénynek olcsóbb? Mert a bort higitaniok kell a szegényeknek, azért drágábban higitás? Mert már így is háromfelől nyuzzák őket, még egy negyedik bort is le kell róluk huzni.

Hát még a további érvelés, milyen különös az. A vízvezeték jó, mondja a tanács, és bort iszik. De aztán a szikviz is a vízvezetékéből készül, teszi hozzá bölcsen.

Tisztelt tanács! A csizma is ökröböl készül, mégse követünk el állatkínzást, ha cipőben járunk. Persze, hogy vízből készül a szódavíz, de megváltozik, mert kémiailag szűrik és szénsavval telítik.

Nem is egészséges a szódavíz, mondja a tanács, mert sokat málnát és szörpöket tesznek bele, s az talán megrontja a hatást. Még jó, hogy azt nem mondják, hogy hátha arzenikumot tesznek bele. Akkor egyenesen méreg lesz.

Igy érvel a bölcs bizottság.

A kettős indítvány egyébként, amely a főváros közgyűlésének holnapi napirendjén van s amelyet a tanács magáévé tett, így hangzik:

1. Mondja ki a közgyűlés, hogy a Váczi-ut közepő szakaszának (a váms- és Rákospatak között) a mérnöki hivatal terveit részben gránit-, részben keramitburkolattal leendő kiépítésére, nemkülönben a vízfogó végtöltésnek makadamszerű burkolására szükséges 637.000 forintot megszavazza s elhatározza, hogy ezen költség a százmillió koronás kölcsönből kamat nélkül előlegeztessék s a jövő 1900. évtől kezdődőleg a községi alap évi költségelirányzataiba hat év alatt egyenlő részletekben felvételessék s ekként a kölcsön pénze javára megtérítessék.

2. Határozza el a közgyűlés a szikviznek félliterenkint egy krajczárral való megadóztatását s hívja fel a tanácsot a vonatkozó szabályrendeleti tervezet sürgős előterjesztésére.

TÁVIRATOK.

Osztozkodás Kinán.

Róma, március 13. (Az *Esti Hírlap* távirata.) A «Tribuna» azt mondja: Olaszország nem küldött ultimátumot, hanem csak De Martino, akit, minthogy teljesen dezavualták, haladéktalanul vissza fognak hívni Rómába. *Olaszország pekingi képviseletét* Salisbury beleegyezésével *Macdonald angol követre bízta*, míg De Martino utódja Pekingbe nem érkezik. Valószínű azonban, hogy Orfini jelenlegi japáni olasz követet megbízzák, hogy egyidejűleg a pekingi követséget is vezesse. A Szan-mum-öböl kérdésének a megoldása a «Tribuna» szerint nemskóra várható. Abban az aligha bekövetkező esetben hogy minden diplomáciai fáradozás sikertelen marad, *Olaszország kétségtelenül más módon látja kínai programjának megvalósításához.*

Harcz a Fülöp-szigetekért.

Madrid, március 13. (Az *Esti Hírlap* távirata.) Rios tábornoknak egy hivatalos távirata azt jelenti, hogy Olis tábornok megakadályozza a foglyok szabadonbocsátása érdekében folyó tárgyalásokat, mert váltásdíjnak készpénzben való kifizetése segítene a fölkelők heyzetén. Rios tábornok elérkezettnek látja az időt arra, hogy a humanitás nevében *közbenjárásra kérjék fel a hatalmakat* és utasítást kér. Silvela miniszterelnök és Polavieja hadügyminiszter tanácskoztak a távirat tartalmáról és a táviratot a legközelebbi minisztertanács elé terjesztik.

Barcelona, március 13. (Az *Esti Hírlap* távirata.) A «Diario» egy manilai jelentést közöl, amely szerint a városban válságos a helyzet. A lakosságának nincs víze, mert a filippinok elpusztították a vízműveket. *Az amerikaiak iszonyu meglorlással élnek. Valóságos vadászatot rendeznek a benszülőttekre és a környéken mindent fölgyujtanak, hogy a fölkelőket elűzzék.* Az európaiak egyre-másra menekülnek Manilából. A táviratokat igen szigorú cenzurának vetik alá.

Spanyolország bajai.

Madrid, március 13. (Az *Esti Hírlap* távirata.) Leoni jelentés szerint ott a hadsereg érdekében imponáns *tüntetés* volt, amelyet a karlista tüntetések ellen való tiltakozásnak tekintenek. Állítólag rendzavarások is fordultak elő, amelyeknek során *többeket letartóztattak.*

Barcelona, március 13. (Az *Esti Hírlap* távirata.) Az orvosi fakultáson diákösszeesküvést fedeztek föl, amelynek az volt a célja, hogy a nem katalóniai tanárokat kizárják az előadásokról.

Osztrák tartománygyűlések.

Prága, március 14. (Az *Esti Hírlap* távirata.) A tartománygyűlés ma délben nyílt meg. A *német képviselők* nem jelentek meg.

Bécs, március 14. (Az *Esti Hírlap* távirata.) Az alsó-osztriai tartománygyűlésen Schlesinger és társai hivatkoznak azokra a jelentésekre, amelyek szerint Magyarország csak 1903-ig szándékozik megújítani a kiegyezést, hogy azután önállóan szabályozza kereskedelmi és vámvisszonyait, a következő indítványt terjesztette elő: mely szerint a tartománygyűlés válaszon váms- és kereskedelemügyi bizottságot, amelynek ki kell puhatolnia Alsó-Ausztria kívánságait és nézeteit arra az esetre, ha a kormány 1903-ban abba a helyzetbe jutna, hogy Ausztriára nézve is önállóan kell rendelkeznie a külfölddel való kereskedelmi és vámszövetségek tárgyában. A

tartományi marsall kijelenti, hogy az indítvány nem tartozik a tartománygyűlés illetékessége alá.

VÁROSI ÜGYEK.

(Rögtöni segély.) Ittunk már arról, hogy a mentők egyesülete esti előadásokat akar tartani, melyeken a látogatóknak tanítást ad, hogy miképp viselkedjenek szerencsétlenségek balesetek alkalmával, hogy az első segélyt, míg orvos nem érkezik, helyesen tudják megadni az arra szorulóknak. A mentők ebben az ügyben átirat a fővároshoz, amelyben különösen az utcáseprök, hordárok, bérkocsisok, házmesterek rákényszerítést kéri a hatóságtól az előadások hallgatására, mert rendszerint az ily foglalkozású emberek az első szemlélői a szerencsétlenségeknek, és igyekeztek is mindig menteni, de igen sokszor, a hozzáértés hiánya miatt, még veszedelmesebbé tették a bajt. Ezeket az előadásokat sűrűn és foglalkozás szerint való csoportonként akarja a mentőegyesület tartani.

(A Szent-György-tér szabályozása.) Az a szép terv, hogy az új miniszterelnöki palota a honvédelmi miniszter palotával egy sorba építtessék, hogy akképp Erzsébet királyné szobra a pesti oldalról is látható legyen, tudvalevőleg Lobkovitz hadtestparancsnok ellenállásán meghiusult, mert ő ellenzi a hadtestparancsnoksági épület lebontását s az ő kedvéért *Percczel* belügyminiszter megtagadta a fővárosnak a közigazgatási eljárásra vonatkozó kérelmét. *Percczel* Dezső belügyminiszternek február 25-ikén kelt határozatát a tanács holnap terjeszti a közgyűlés elé. A tanács határozata a következő:

Minthogy a székesfőváros közönségének ismételt és indokolt felterjesztéseivel nem sikerült a volt kormányelnök urat és a belügyminiszter urat álláspontjának megnyerni, mivel továbbá a belügyminiszter ur ezen határozata törvényes uton hozott végérvényes döntés, melylyel szemben minden jogorvoslat ki van zárva, a tanács azon javaslattal járul a közgyűlés elé, hogy a *belügyminiszter ur elhatározását sajátlatlan tudomásul venni* és a tanácsot a végérvényesen megállapított szabályozásra vonatkozó szabályszerű eljárásra utasítani méltóztatások. Együttal javasolja a tanács a közgyűlésnek, hogy a folyó évi 256. sz. határozatát, melylyel a tanácsot a miniszterelnöki palotának a Szent-György-tér érdében kisajátítására szükséges intézkedések megtételére utasította, tekintettel a belügyminiszter ur szóban forgó leiratára, hatályon kívül helyezni méltóztatassék.

(A főváros pénzzavara.) A bankcsoport, melylyel a főváros ötven millió kölcsönszerződését megkötötte a múlt hónap végén, amikor opció jogáról egyszersmindenkorra lemondott, kijelentette, hogy kész tárgyalásokba bocsátkozni a fővárossal arra nézve, hogy a fővárost pillanatnyi pénzzavarából újabb kölcsönnel kisegítse. A főváros, mint tudjuk, a kölcsön ügyének intézésére szűkebb körű bizottságot küldött ki, amely Halmos János polgármester elnök lete alatt tegnap tartotta első ülését. Az ülésen a bizottság elhatározta, hogy felhívja a bankokat, hogy nyolcz nap alatt nyilatkozzanak e tárgyban. Mint tudjuk azonban, a bizottság ezeket a felhívásokat még nem küldte el.

A főváros muzeuma és könyvtára.

(Az *Esti Hírlap* tudósítójától.)

A főváros intéző körei még 1884-ben indítottak mozgalmat *Gerlóczy* Károly akkori alpolgármester indítványára, hogy a főváros muzeumot kapjon. Az életrevaló eszme azonban, mint annyi sok minden a fővárosnál, egyszer csak elaludt.

Hét-nyolcz évvel azután pendült meg ismét egy másik eszme, melyet az elaludt muzeum tervével összekapcsoltak, a fővá-

rosi könyvtár ügye, amelynek bizony a főváros erősen hiányát érzi. Ezt az eszmét azonban nem hagyták teljesen elaludni, mert a főváros 1895-től kezdve évenként fel is vett a költségre'ésébe háromezer forintot a könyvtár céljaira, s megbízta a főlevéltárost, hogy rendezze és szervezze a könyvtárra azt a kevés anyagot, ami megvan.

Igy lassanként neki indult a dolog, a főlevéltáruk kedvelly fogott a dologhoz, kis könyvtár keletkezett, amely évről-évre növekedett, úgy hogy nemrégiben az anyag elhelyezésére külön helyiséget kellett bérelni a Lipót-utcában.

Ez a könyvtár február elsején már meg is nyílt, de *csakis fővárosi és törvényhatósági tisztviselők* számára.

E közben a könyvtárral kapcsolatosan élénkebb lendületet vett a muzeum ügye is és a főváros közgyűlése 1897-től kezdve már ennek a céljaira is felvett évenként háromezer forintot a költségvetésbe. Ugyanekkor azt is elrendelte a közgyűlés, hogy össze kell írni azokat a tárgyakat, amelyek már megvannak a muzeum számára és tárgyalásokat kell indítani muzeum és könyvtár tervezetének és szervezetének megalkotására. A főváros tanácsa fölkarolta az eszmét, megtette a kellő lépéseket s intézkedéseinek megbeszélésére egy szaktanácskozást is hív össze a napokban.

A szaktanácskozásra meghívtak több szakértőt. Igy Szalay Imrét, a nemzeti muzeum igazgatóját, Fejérfapataky és Stempel muzeumi örököt, Kudora és Kuzsinszky dr. szakértőket. Ez a szaktanács aztán kimondta a muzeum és könyvtár egyesítésének a szükségességét. Egylőre azonban a kérdést úgy tartja megoldhatónak, hogy a könyvtár eddigi helyiségében maradjon és kezelje a főlevéltáros. A muzeum számára pedig keresni kell egy alkalmas helyiséget és egy szakembert, aki az ügyeit vezesse. A könyvtárnak megszerzendők elsősorban a fontosabb és nevezetesebb közigazgatási munkák, másodsorban a főváros történetére vonatkozó munkák és okmányok, ez utóbbiak eredetiben, vagy ha így nem lehet, másolatban. A muzeum számára össze kell írni és rendszerezni azt a nagy anyagot, ami már megvan.

Van ugyanis a fővárosnak nagy csomó történelmi relikviája, régi butorai, festményei, igen sok szobra és látképe, a régi és lebontott városrészekről fényképei és modelleji. Ezeket mind összegyűjtve lehetne rendezni. Ezek mellé járulna azután a millenniumi kiállításon a főváros által kiállított gyűjtemény, szintén képek, szobrok, látképek, különböző modellek stb. A muzeumhoz lehetne aztán csatolni a már meglévő akvinkumi muzeumot s kibővíteni — amir az anket a fősulyt fektette — a főváros ásvány-, növény- és állatvilágra vonatkozó minden egyes tárggyal és adattal. Ezekből együttvéve aztán csinos muzeumot lehetne alkotni. Pénze e fővárosnak már most is van erre a célra több mint tízezer forint, anyaga pedig amint fentebb láttuk, szintén szép mennyiségben, nem is említve a már meglévő könyvtárt, amely több mint 10.000 kötetből áll.

A főváros tanügyi osztálya most dolgozik az előterjesztésen, melyet a tanácshoz fog terjeszteni a muzeum- és könyvtár ügyében. Az előterjesztés javasolja majd a tanácsnak, hogy küldjön ki a közgyűlés egy muzeumi és könyvtári bizottságot. Ennek lesz a hivatása részletesen megállapítani a muzeum és könyvtár szervezésének módzatait. Jelölje ki a tanács aztán a muzeum helyéül ideiglenesen a városligeti régi műcsarnok épületet, mely az 1885-iki kiállításon ugyanis műcsarnok lévén, a muzeumi céljaira alkalmas lesz.

A könyvtár helyéről az előterjesztés nem gondoskodik, valamint a muzeum végső örökös helyéről sem, mert hisz úgy van 'ervebe véve, hogy ezek egyesülnek s aztán majd az építendő új városházában kapnak méltó és alkalmas helyiséget.

Felhívás előfizetésre.

Előfizetésre hívjuk fel az Esti Hírlap közönségét. Azért hívjuk fel erre, mert kényelmesebben jut hozzá, ha előfizet, mintha napról napra vásárolja. Ujságunk úgy a fővárosban, mint a vidéken (házhoz hordva, vagyis postán küldve) egy hónapra hatvan krajczár.

Az előfizetés nemcsak kényelmessé teszi a lapjavarást (a fővárosi olvasó korán délután kapja meg, a vidéki előfizető már hajnalban), de nagy mértékben emeli a sorsjátékban való nyerést esélyeket is, mert ily módon egy nap se marad ki az újság, ami a naponként való vásárlásnál könnyen megeshetik. Ily módon aztán az előfizető havonként hatvan krajczárért közel háromszáz koronára nyereménnyre játszik. Ezt a kedvezményt semmiféle más újság nem nyújthatja a híveinek, mert erre az Esti Hírlapnak egész Európában kizárólagos szabadalma van.

Bizalommal fordulunk a nagy közönséghez kérvén lapunk terjesztését, és tesszük ezt abban a meggyőződésben, hogy a magyaroknak, a magyar kultúrának tesszük ezzel jó szolgálatot.

Az Esti Hírlap

TÖRVÉNY ELŐTT.

— A megszőkött bíró válópőre.

Galovics Viktor a megszőkött budapesti törvényszéki bíró neve ott kísért megint az igazság csarnokában. Míg a magáról, megfélekedett ember künnt Amerikában éli napjait, elhagyott felesége, született Bányai Janka a törvényre utalva, tette meg a szükséges lépéseket, hogy hűtlen, szőkevény férjétől elválassza, hogy ha már vagyonától meg van fosztva, legalább szabadságát nyerje vissza. A budapesti királyi törvényszéktől Galovics Viktorral való házasságának felbontását kérte. A törvényszék ki is mondta a választ, amely ítéletét a királyi ítélő tábla ma megtartott tárgyalása után jóváhagyta.

— Halálos ítélet. A bécsi esküdtszék tegnap egy cselédeányt aki gyermekét meggyilkolta halálra ítélte. Adamek Mária Anna huszonkét éves leánynak fiugyermeke született. Nem tudott róla gondoskodni, a gyerek apja nem törődött vele és amikor a szerencsétlen hely nélkül maradt a végső nyomorban követte el rémes tettet. A megfojtott gyermeket egy kőművessegéd találta meg a pinczében, mire mindjárt Adameket gyanúsították, aki kérdőre vonva, mindent bevallott. Mikor megkérdezték tőle, hogy mért nem hagyta gyermekét ott, ahol szülte — a lelelenczházban, a vádlott sirva mondta el, hogy nem akarták ott tartani, mert ő morvaországi születésű. A bizonyítási eljárás folyamán a tanúk mind azt vallották, hogy Adamek nagy nyomorban volt és szolgálata idejében mindig szorgalmas és rendszerető volt. A vádlott védelmében előadta, hogy nyomortól elvakította, elmezavarban követte el végtetes tettet, melynek tudatára csak már későn ébredt. A véd- és vádbeszédek után az esküdtek költőhalálra ítélték a szerencsétlent, ki kezével arcát elfödve, görcsös zokogással követte a hörtönört vissza szomorú czellájába.

— Gyomlálás a szegény gyermekertben. Két hónappal ezelőtt Löw

Dezső hírlapíró a fővárosi szegény gyermekert gyűlése után éles szavakkal ostromozta Grosz Sándor dr. elnök viselkedését, s több tanu füle hallatára kijelentette, hogy az elnök az egyesület megrövidítésével ötvenezer forintos házat építtetett a Molnár-utcában. Grosz Sándor dr. rágalmozás és becsületsértés miatt panaszolta be Löwöt a budapesti járásbírósnál. A pör azonban békés megoldást nyert. Nagel Ferencz bíró békéltető felszólítására a panaszolt Eötvös Károly védője tanácsára a következő nyilatkozatot vettette a jegyzőkönyvbe:

— Ami a panaszos közszereplésének jogos bírálatát túlhaladja, azért sajnálatomat fejezem ki, tekintet nélkül a per kimenetelére. Panaszost egyénileg sérteni nem akartam.

Grosz Sándor dr. meglegedett ezzel a nyilatkozattal és visszavonta rágalmozás és becsületsértés iránti beadott panaszát, amelyre nagy befolyással volt Eötvösnek a következő józsi felszólítása:

— Ne okoskodjék Grosz! Löw, mindennap lövöldözhet magára az Egyetértésben, de maga csak minden kéthónapban kaphat terminust.

— Politizálás kauzió nélkül. Cenner Lajos erzsébetvárosi káplán a *Katholikus Egyházi Közönség* című hetilapban az elmúlt nyáron egyre-másra írogatta a politikai tartalmu cikkekkel, anélkül, hogy erre a lapnak óvadéka lett volna. A budapesti törvényszék ma Sárkány József elnöklele alatt Cenner Lajost sajtórendőri hibáért száz forint fő- és husz forint mellékbüntetésre ítélte s egyúttal elrendelte, hogy az ítélet a *Katholikus Egyházi Közönség*ben közöltesse.

RENDŐRI HIREK.

— Halálos elgázolás. Ma reggel, hét órakor a Csömöri- és Murányi-utczák sarkán, az arra robogó villamos Kiss Zsigmond huszonöt éves utczaseprőt ütötte el oly végtetesen, hogy a szerencsétlen ember rögtön meghalt. A halottat be szállították a morgueba.

— Öngyilkos cipészmeister. Weiler Ignác 54 éves cipészmeister ma hajnalban vadász-utca 25. szám alatt levő lakásán föbe lötte magát s szörnyet halt. Hogy miért emelte maga ellen a fegyvert, nem tudják. A boncoló intézetbe vitték.

Aki szobrokkal csal.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

A *Beschormer Q. M. és fia* érczöntő cég a napokban egyik volt alkalmazottja, *Rozdonyi* (Rosenthal) Sándor nagyváradi születésű 64 éves ügynöke ellen, aki nemrég 4000 forint évi fizetéssel a cég kötelékében állott, csalás, sikkasztás és okirat-hamisítás miatt tett feljelentést.

Rozdonyi még a múlt évben *Margó* Ede szobrászszal kötött üzletet. A cég részére a «Munka» című szobrot vette meg tőle 250 forintért. *Margó*, mielőtt a pénzt megkapta volna, Párisba utazott, ahova *Rozdonyi* a szobor vételárának részlete fejében 50 forintot küldött. A cég könyvében azonban 250 frtot könyvelt el s annak elküldését igazoló vevényen az 50 frtot 250 forintra igazította ki. A Párisban megszorult művész többször irt *Rozdonyinak* a még hátralevő pénzért, azonban azt irta vissza, hogy a szobor amugy is rossz állapotban volt, a cég legfeljebb 100 forintot ad érte, s küldje el a 100 forintról szóio atvételi elismerést. *Margó*, akinek szüksége volt a pénzre, elküldte az elismerényt, de pénz

nem kapott, úgy hogy panaszával a céghez fordult, amely az időközben a szolgálatból elbocsátott ügynököt fejjelentette. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy *Rozdonyi*, a cég rovására más üzelmeket is követelt el. Kiadta magát a budapesti érczöntő vezetőjének s mint ilyen megrendeléseket vett föl, amelyeket magának tartott meg s maga is értékesítette. Így többek között az ország majd minden nagyobb városához körleveleket küldött ezzel a tartalommal:

«Mint a budapesti műérczöntő vezetője azon helyzetben vagyok, hogy jutányos szoborműveket művészi kivitelben bocsáthatok rendelkezésre. A magyar szabadság ötvenedik évfordulóján most minden magyar érzésű város igyekszik Kossuth Lajos nagy hazánkfiának emlékszobrot állítani. . . . folytatólag azután kérni, gyűjtenek-e a czélra s ha igen, forduljanak bizalommal hozzám. Ezen a révén több megrendelést is kapott, pénz is vett föl s ezt az üzletet folytatta még akkor is, mikor nem volt a cég kötelékében.

A rendőrség *Rozdonyit* letartóztatta, s átkísértette az ügyészhez.

Veszedelem a szomszédban.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Az a revolverdörrenés, amely most két napja a solymári magyar festékgárban eldőrdült és Terletter Tivadar munkafelügyelőt leterítette, nemcsak a megtorló igazságszolgáltatásnak, hanem a közigazgatási hatóságoknak is intő és figyelmeztető hang lehet, mert a nagy boldogítási lázas gondolata fertőztette meg *Mellisch* éjjeli őrt és merénylőjét a *szocialista utópiák* terhére kell írni.

Solymár és környéke rendkívül hálados iparvállalatok felállítására. Hegyei, földje magukban rejtik az anyagot, mely önként kínálkozik ipartelepek létesítésére. A szentiváni hegyek dus kőszénereket tartalmaznak és egymásután nyílnak meg az azt kibaszáló kőszénbányák, talaja a téglagyártásra, festékgyártásra kész anyagot nyújt és épp ezekért egymásután létesültek a környéken a hatalmas iparvállalatok.

A nevesebbek közülök, melyek sok munkást foglalkoztatnak, a Löwy Ignác-féle téglagyár, a Pars-mészégető, egy hatalmas kőbánya, a szentiváni kőszénbánya és a magyar festékgár. Ezek közül több vállalat már öregebb multu és Solymár és a környék népe igazi keresetét ezeknél a vállalatoknál keresi meg.

Solymár, Szent-Iván, Vörösvár falukat majd hogy nem csupán munkásnép lakja, anyanyelvük német és több vállalat igen sok idegen munkást foglalkoztat. A szentiváni kőszénbánya pedig, mely egy belgatársaság tulajdona, ugyszólván kizárólag külföldi munkásokkal dolgoztat.

Mindezek daczára, ez a munkásvidék ment volt a legutóbbi időkig a szocializmus tulkapásaitól.

Ily körülmények között, ujabban Solymáron és a szomszédos falukban az *elfajult szocializmus óriási mértékben elterjedt*. Körülbelül háromezer munkás szegődött hievévé a boldogítás tanának, amely számfelelmetes lehet akkor, ha meggondoljuk, hogy e vidék körében fekszenek a tokodi, dorogi, annavölgyi kőszéntelepek és egy egész iparvállalat.

Ennek a veszedelemnek az okai a Solymár környékén legujabban kóborló «apostolok».

Ez a fajzat kerítette hatalmába az együgyű népet. Hogy munkájuk sikeres legyen, beszegődtek gyárakhoz, vállalatokhoz és itt a munkások közvetlen közelségében, minden alkalmas perczet felhasználva a legféltelenebb gyűlölködést hirdették. Ez az izgatás megtette a hatását, mert a leg-

biztosabb tegyvereket használták. A jámbor czivisek fejét teletömtek az ismeretes törekvésekkel, fölhasználták a földfelosztás teóriáját, beszéltek arról, hogy a gyári gépek hány ember kenyerét veszik el, izgaták őket a szegénységükkel, a főnök jólétével szemben, mikor az, az ő munkájukból él. A hiteltenség, a harag, a szebb jövőben vetett hit felebresztésével, valósággal kiforgatták a népet eredeti valójából.

Ezek között a kolompokok között, a legveszedelmesebb egy Szentandrassy Ágoston nevű, harmincz éves gépész volt.

A magyar festékgárban dolgozott, ahonnan egy feléve, éppen apostolkodása miatt, elbocsátották. A legfanatikussabb izgatás, a szenvedélyek vad hive volt.

Ez az ember minden fegyvert megragadott, hogy munkája eredményes legyen.

Munkástelepeken, munkáslakásokban, korcsmákban üzte izgatásait. A mult év augusztusában bocsájtották el a gyárból, de ő azért munkába nem szegődött, kitarattta magát és fokozott igyekezettel folytatta a megrontás munkáját.

A festékgár merénylője kizárólag az ő áldozata. A merénylő, *Mellisch Mátyás* mutatja a legélénkebben, hogy ezek a népbolondítók mit tettek egy év alatt a néppel. *Mellisch* három évig volt alkalmazottja a festékgárnak és körülbelül két évig a leppontosabb szorgalmas és igen becsült embere volt a gyárnak. Körülbelül másfél éve, hogy Solymáron az izgatások megkezdődtek és az eleinte megingathallannak látszó szegény ember, felletlen rabja lett a kóros követeléseknek. A gyár körüli éjjeli örködésért heti tíz forint fizetést kapott, ami tekintve a munkát és a helyet, ahol lakott, teljesen méltányos fizetés volt, amelyből mindig igen szépen ki is jött. De a változás idejétől ő maga álott be a legvadabb izgatók közé. Mint mesterrel, ő is prédikálni kezdett az ismeretes eszmékről, de ő a türelmetlenebbek közé tartozott és akárhányszor hangoztatta az őt hallgató munkások előtt.

— *Lelővők a gazemberek közül valakit!* Most szombaton azután meg is tette amivel fenyegetődzött, a megvadult munkás rálőtt Terletter Tivadar felügyelőre.

KÜLÖNFÉLÉK.

A folyosó történetei.

Olyan a folyosó, mint volt valamikor régen. Az anekdotázó csoportokat nem zavarja negyedóránként a villanyos csengő, mely névszóróint szavazásra invitálta még nemrégiben a honatyákat. Nyugalom és jókedv mindenfelé. És teremnek is ebben a hangulatban a magyar parlament speciális virágai, «A folyosó történetei.»

Egy fiatal képviselő járt vendégségben nemrégiben szentmártoni Radó Kálmánnal, akit az obstrukciós idők végén mint valószínű miniszterelnökjelöltet is emlegettek. A vas megyei kis király birtokán, ahol nemrégiben a német császár nővére volt vendég, töltött néhány kellemes napot.

A birtoktesten keresztül egy kis viczinális jár, melynek főrésztvényese természetesen szentmártoni Radó Kálmán. Jó távolra esik a vasut pályatestre a kastélytól és Radó biztosítani akarva a vendégei és a saját kényelmét, egy csinos kis várótermet építtetett, nehogy a távoli faluba kelljen kerülnie.

Feltételeis megállóhely ez a kis pályaház, ahová a távozó képviselőtársát,

— Naponként 50 koronás értéket sorsolunk ki, szombatonként 400 koronásat. Az összes egy hetilapszámok, akár megnyerték az 50 koronás értéket, akár nem, tovább játszanak a 400 koronára.

két más vendégével együtt, kikiserte a házigazda.

Korán találtak az állomásra érkezni és hogy az időt valamivel eltöltésük, egy játszma tarok-kártyát vettek elő. (A kis váróterem ilyen fajta alkalmatlanságokkal el van látva.)

Csakhamar belemegedtek a pagát kergetésébe és épen akkor voltak szép partik, mikor az inas benyitotta az ajtót, jelentve:

— A vonat megérkezett!

A házigazda rákoppintott az asztalra és annyit mondott:

— Uraim itt a vonat! Tehát visszavonhatatlanul három tour.

És a vicinális szépen megvárta a három four végét.

Az Esti Hírlap mai március 14-iki sorsolásáról szóló értesítést a 7-ik oldalon közzétjük.

— **Vidéki diákok a fővárosban.**

A nagyszabeni főgimnázium és főreáliskola ifjúságának egy része néhány tanár vezetésével a husvét szünidőben felrándul néhány napra a fővárosba, hogy meglátogassák a fővárost. A nagyszabeni iskolák igazgatói kérték a fővárost, hogy szállásolja el a felrándulókat valamelyik iskolájában.

— **André.** Egy pétervári magántáviratból kiderül, hogy az a szomorú hír, mely André és társai gyászos végét jelentette és amely az egész világot bejárta, ostoba tréfára vezethető vissza. Egy Ivanovski nevű orvostól, egy Szibériában élő barátjától a következő értesítést kapta, melyet a Ruzkij Wiedomosti-ban tett közzé: Egy Krasnojarszki bányatulajdonos a múlt évben levelet írt egy ösmerősének, hogy André léghajójával az ő falujában szállt le, hogy az ottani klubban találkozzanak, együtt poharoztak, hogy André nagyon kedves ember stb. A jó barát közölte a levél tartalmát az ismerőseivel. Nemsokára kisült, hogy az egész csak tréfa volt. Most már a másik boszun törte a fejét és néhány hét előtt ő írta Krasnojarszkba azt a levelet, hogy az André-expedíció tagjait holnap találta meg. A bányatulajdonosnak éppen vendégei voltak, köztük egy újságíró is, aki a szenzációs hírt megsörgönyözte a pétervári lapoknak. Hogy az a hír milyen fájdalmas hatást keltett mindenfelé, azt jól tudjuk, de ha most haragszunk is a hidegvelejű tréfálkozóra, még is örülünk, hogy csak hazudott.

— **Halálozás.** Érzékeny veszteség érte kitűnő munkatársunkat: Kürthy Emil, kinek Bécsben lakó nagynénje, Dienstl vezérőrnagy özvegye, e hónap tizenegyedikén elhunyt. A gyászoló család a következő jelentést adta ki:

Feith Adél szül. Dienstl mély fájdalommal tudatja úgy saját nevében, mint fiai Feith Oszkár a 11. ulánus-ezred főhadnagya Feith Arthur a 24. vadász-zászlóalj főhadnagya és unokahuga Hauke Mária nevében a legforróbban szeretett anyja, illetve nagy anyja Dienstl Anna szül. faykürthi és kolthai Kürthi, Dienstl vezérőrnagy özvegyének e hó 11-én reggeli három órákor, hetvenhatéves korában, rövid szenvedés után való elhunytát. A drága halott tetemét e hónap 14-én délután háromnegyed három órákor a Hernalscher-főút 78. számú gyászházából a «Szent-Bertalan» plébánia templomba viszik át, ahonnan a beszentelés után Magyarországra, Kolthára szállítják és ott a családi sírboltban örök nyugalomra helyezik.

Az engesztelő szent miseáldozat e hónap 15-én délelőtt negyed kilenc órákor Kolthán és 17-én a «Szent-Bertalan» plébániatemplomban fog az Úrnak bemutatni. Bécs, 1899. március hónap 11-én.

— **Szibériai kulturkép.** Egy német utazó, aki most tért visszahosszabb szibériai útjából, igen érdekes dolgokat mond el tapasztalatairól. Különösen figyelemreméltó, amit a büntetésüket kiállott és a lakosság közé telepített bűnösökről elmond. Jakutsk tartomány — ahol a volt rabokat elhelyezik — Szibéria északibb részén van; területére 3.970.000 négyszögkilométer, körülbelül hétszer akkora, mint Németország. Ezt a rengeteg földdarabot mindössze 284.000 ember lakja, s még ezek is csak a legnagyobb nyomorúsággal tudnak átvergdődni többnyire rövid életükön. De az még nem elég. Az orosz kormány a volt fegyenczek (chailach) kitarására is kötelezi őket, s ezek az elvetemült minden alávalóságra képes fickók valóságos rabszolgákká tessék házigazdájukat, a jámbor jakutot. A legtöbb gonosztevő a verschojanszki kerületben van betelepítve, a legnagyobb nyomorúságban élő nép között. Ezek a szegény ördögök gyökerekből, meg mezei egerekből kénytelenek megélni, hogy a rájuk bízott gazember jól élhessen. De nemsokára éllemmel és ruhával látják el «vendégüket», a falu köteles egy asszonyt vagy leányt is melléjük adni s a falu árvaít többnyire erre a czélra áldozzák föl. Hogy milyen gonoszságokra képesek ezek az ördökök fogságot érdemlő alakok, azt a következő esetek is mutatják. A múlt télen történt, hogy a jakut főnök elment hazulról s a gyermekek magára maradtak a chailachal. Az embertelen gonosztevő, mikor látta, hogy egyedül van, tüzet rakott s a gyermeket meztelenen a máglyára tette. Mikor a főnök emberei hazajöttek és látták a rettenetes gyilkosságot, a chailach nyugodtan megigazította a tüzet és egy égő forgácsal a pipára gyújtott. Az emberek összekötözték és Kolimszkba vitték, ahol tizenkét esztendei kényszermunkára ítélték.

A kolimszki kerület egyik falujába 1889-ben letelepítettek egy Titov nevű volt rabot. Ez a nyomorult ember rövid idő alatt rabszolgájává tette az egész falu népét és folyton azzal fenyegetőzött, hogy fölgyújtja a falut, ha nem teljesítik minden parancsát. Sokáig tarték a szegény jakutok ezt az állapotot, egyszer aztán bementek Kolimszkba és kijelentették a kerületi főnöknek, hogy lebontják házaikat és tovább vándorolnak, ha meg nem szabadítja őket Titovtól.

— **Merénylő szociálista.** Vasárnap délelőtt akarták a szociálisták Baján képviselőjelöltjükkel programmbeszédet elmondani, de Scheibner főkapitány — mint már megírtuk — nem engedte meg. Emiatt nagy most a bajai szociálisták között az elkeseredés. Tegnap egyik szociálista haragjának oly módon adott kifejezést, hogy Krecsmár János közrendőrt az utcán megtámadta és élesre fent zsebkésével a rendőrt többször megszurta. Az egyik seb életveszélyes is. A dühöngő szociálistát végre több rendőr megfékezte és bekísérté.

— **A szántóval áttörők.** Tudvalevőleg Szántóván kétszázötven család, majdnem ezer lélek, áttér a római katolikus vallásról a görög keletre. Az áttérési aktus — mint leveleznk jelentí, — tegnap vette kezdetét. A megye belüli szerbek mindenfelől özönlének Szántóvára az új testvéreket üdvözölni. A megye szerbjei sietnek a szántóvaik-

nek minden módon kedveskedni, így már megindult az adakozás egy templomra és egy tervbe vett szerb iskolára. A templom és iskola czéljára maga Dungserszki Lázár tizenöt ezer forintot adott. Zombor, Újvidék és Vukovár szerbjei vetekednek, hogy ki adjon többet. Hír szerint már negyvenezer forint gyűlt össze, úgy, hogy nemsokára már megkezdhetik egy szerényebb tempom és iskola építését.

— **Az asszony értéke.** Clement le Breton ur hires ember Londonban. Jó ügyvéd, nagy jogász és egyébként is kiváló tudós. Így nem kell azon csodázkolni, hogy le Breton ur ködös hazájának egyik legboldogabb embere volt, aki boldog házasságban élt husz évig a feleségével és akinek napjait a gyermeki szeretet is megaranyozta, szép leánya személyében. Volt ezenkívül egy barátja is, egyetlen és legjobb barátja, mint ő maga nevezte, lord Grantley, aki állandó vendége volt. Lord Grantleynek volt a vidéken egy szép nyaraló helye. Itt szokta a Breton-család a nyár gyönyörű reit a lord vendégszeretetének jóvoltából élvezni. Így tartott ez husz évig. Egyszer aztán megtörtént, hogy Breton urnak ott hon kellett maradni, de barátja megvigasztalta, kijelentve, hogy családja bátran jöhet, mert hát hiszen ott van nagynénje és annak társalkodónője. Breton ur beleegyezett abba, hogy neje és leánya nélküle menjen el, de egyszerre csak megtudta, hogy se társalkodónő, se nagynéni nincs ott. Megsürgönyözött hamarjában a feleségének, hogy rögtön jöjjenek. De csak a leánya engedelmeskedett a felhívásnak, akivel felesége megüzente, hogy egyáltalában nem hajlandó hazamenni és ily hirtelen megszakítani a nyaralás örömeit. Breton erre valami különös gyanu szállta meg. Feltörte neje fiókját és ott talált egy csomó levelet, amelyeket az ő legjobb, egyetlen barátja írt a feleségének és ezekből kitűnt, hogy tíz éve csalják őt. Válpör lett ebből, melynek vége az lett, hogy Breton urat nejtől törvényesen elválasztották. Mikor a tárgyaláson Breton urat megkérdezték, hogy mennyi kártérítést kér a feleségétől, hogy kénytelen most nélküle élni, az ügyvéd elgondolkodott, végre megszólalt:

— Uraim, én becsületes ember vagyok. Ha kártérítést akarnek az asszonytól, hogy elhagyott — ha jól meggondolom, nekem kellene ráfizetni. Mert az asszony értéke kevesebb a semminél.

— **Leleményes tolvaj.** Még a francia bohózatokban sincsen olyan leleményes ember, mint amilyen az a zseniális tolvaj, akit a bécsi rendőség oly nagy erélyvel és kitarással nyomoz. Értette a módját, hogy mint lehet a hasznosat a kellemessel összekötni. Előkelően öltözve, mint kifogástalan gavalér kereste föl áldozatait, mindig csak szép és elegáns hölgyeket. Mint a párisi «Grand Theatre» megbízottja szerepelt, akinek az a hivatala, hogy a színház számára néhány száz szép hölgyet szerződtessen. A föltételek persze a lehető legkedvezőbbek voltak. Tíz frank esténként, kétszer annyi matinéek alkalmával, ha a szerződendő hölgyek termete megfelel a föltételeknek. Hogy ez utóbbit megállapíthassa persze kellett, hogy az illető hölgyek szépségét, a maga teljes valóságában láthassa, úgy, amint azt az Isten megteremtette. Es a hölgyek a szép jövő reményében bemutatkoztak szépségük kápráztató valódiságban. Lakásukon sorozta őket a jeles férfiú. Szakértőleg, mint szobrász a művét kerülgette, míg észrevétlenül megtalálta, amit keresett — a «Grand Theatre» jövőendő csillagának ékszerét és pénzerszerényét, melyet felkapva, az ajtónál termelt és magát szemtelen gunnyal ajánlva, jelentette ki, hogy sajnálja, de egyáltalában — *untauglich!* És míg a hölgyek visszabujhattak földi mezükkbe, eltűnt, hogy másutt

folytassa a szerződését. Hogy pedig mily sok a színészno-aspiráns az osztrák fővárosban, azt eléggé jellemzi az, hogy eddig több mint ötven új károsult jelentkezett a rendőrségen. Mennyi lebet, aki nem jelentkezett?

A Hódolói díszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási körképe látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9-től este 5 óráig. Belépődíj 50 kr gyermekileg 30 kr.

KÖZGAZDASÁG

A Hengermalom közgyűlése.

A pesti Hengermalom társaság ma tartotta évi közgyűlését. A társaság évi mérlege veszteséggel zárul, mert a társaság a magyar liszt jó híre érdekében nem kimélt a mult esztendőben semmi áldozatot s az őrleést se szüntette meg akkor sem, mikor drága volt a jó magyar buza ára. A társaság évi jelentéséből közzétjük következőket:

Vállalatunk 1898-i üzletét a hazai malomipar szempontjából emlékeztetessé tessük egyrészt, hazánk előző évi rendkívül rossz termése folytán, a magyar lisztnek megszokott kiváló minőségbeni gyártása előtornyosult, csaknem legyőzhetlen volt nehézségek és másrészt a példátlan nagy árhullámzások.

Vállalatunk üzletének különleges viszonyainál fogva az említett nehézségek változó helyzetbe hozták.

Széles terjedelmű rendes összehívásunk és — szerénytelenség nélkül mondhatjuk — az egész világon elismert hírnevünk, mely szerint a legkitűnőbb magyar lisztnek mindig megbízható előállítását vagyunk, képezték eddigi prosperálásunk fő alapját. Ennek elvesztését, úgy véltük és ma is azt hisszük, hogy már a jövőre való tekintetből sem volt szabad kockáztatnunk. Tehát mi nem szüntethettük be üzemeteket és arra is el kellett határoznunk magunkat, hogy gyártmányainkat állandó vevőközönségünknek a legsúlyosabb viszonyok közt is a szokott kitűnő minőségben szállítsuk. Hogy pedig ezen követelmények kivitethőségét biztosítsuk, kénytelenek voltunk magunkat minden áron ellátni a megfelelő minőségű buzával és így a főtájon levő drága magyar buza vásárlásából reánk háramló nagy veszteség a második félévben elért kedvező eredménnyel sem volt teljesen ellensúlyozható.

Ámbár így a mult évet anyagilag kárval zártuk le, megnyugvással állíthatjuk, hogy ezzel szemben sikerült üzleti pozícióinkat tovább megerősíteni és jogosan remélhetjük, hogy a szenvedett csorbát rendes viszonyok közt mielőbb helyre fogjuk hozhatni.

A tisztelt közgyűlés elé terjesztett, a felügyelő bizottság által megvizsgált és minden részében helyesnek elismert mérleg szerint az 1898. év után a nyereség- és veszteség-számla: 61.774 forint 07 kr. veszteséget mutat, ebből levonva az 1897. évről áthozott 8.209 frt 14 kr. nyereség-maradékot, 53.564 frt 93 kr. képezi a veszteség végösszegét. A felügyelő bizottság hozzájárulásával bátorodunk javasolni: miután társaságunk ingatlanai és telepe a korábbi leírások által tényleges értékükhöz mérten nagyon leszállítottan vannak a mérlegbe felvéve és így hátrány nélkül tehetjük, hogy a fenti veszteséget a 200.786 forintot kitevő tartalékalapból írjuk le és az 1897. év nyereségéből létesített osztalék-tartalékalapot 30.000 forintot a részvényeseknek fizessük ki, hogy nagyszámu részvényeseinknek legalább némi kamatozást nyújthassunk. Ezen előterjesztéseink elfogadása után egész részvényeinknek 38. sz. szelvénye 15 frtjával és tizedrészeinké 1 frt 50 krjával fognának beváltani. A közgyűlés e javaslatot elfogadta.

Osztrák állatbeviteli tilalom. A trieszti helytartóság tenyésztésre, valamint használatra szánt lovaknak és szarvasmarháknak Horvát-Szlavonország egész területéről a tengerpart vidékére való bevitelét az állatok közt fellépett nyelvgyulladás

miatt megitotta. Horvát-Szlavonország betegségtől még teljesen mentes kerületeiből származó vágómarha azonban kizárólag közvetlenül vasuton a triestzi helytartóság területén levő közbiztonságra továbbra is bevihető.

Ferencvárosi sertésvásár. (Hivatalos jelentés) Készlet 127 darab. Erkezett 542 darab. Eladtak 560 darabot. Maradvány 109 darab. Mai árak: Malac 40-42 krig, Párókint 120-180 kgr. súlyban 47 - krig, 220-280 kilós - krig, 320-380 k. 51 - kr, öreg nehéz 14-16 krig. A vásár hangulata élénk volt.

Jelentések a tőzsdéről.

A gabonaüzlet Budapesten. Amerika magasabb jegyzési mi figyelembe nem részesültek, a hangulat lanyha maradt, mivel a malmok nem tudják az örleményeket értékesíteni. Elkelt baisse irányzattal 4,000 q. buza 5-7 1/2 krral alacsonyabb áron. A határidőpiacon a márcziusi buza lényegesen csökkent, a többi gabonacikkben pangott a forgalom.

A következő buzafajok kerültek forgalomba:

Table with 3 columns: Buzafaj, Mennyiség, Ár. Includes entries like Tiszavideki 300 mm, 80 kg, 10.55 frton.

A határidőüzlet. A spekuláció tartózkodása következtében az üzlet szűk körre szorult, az árak letöredeztek. Márcziusi buza 10 46 frtól 10.38 frtra süllyedt.

Table with 2 columns: Kötőlet, Ár. Includes entries like Buza márcziusra 10.46-10.38, Buza áprilisra 9.80-9.78.

A budapesti értéktőzsde. A külföldi változatlan jegyzések a spekuláció vétkedvét nem fokozhatták, a hangulat nyugodt maradt. A magyar hitelrészvény, jelzáloghitelbank és a helyi értékek közül a magyar cukor- és a városi villamos vasut részvények emelkedő ármozgást követtek.

Az előtőzsdén előfordult kötések: osztrák hitelrészv. 369.60-369.30, magyar hitelrészv. 398.50-398.25, osztr.-magy. államvasut részv. 361-361.25, déli vasut részvény 66.-, leszámitó-bank rész. 265.-, rimamurányi vasút rész. 322.-, közuti vaspálya-részvény 394.50.-, városi villamos vasut részvény 235.50-235.- frton.

Záratkör maradt: osztrák hitelrészvény 369.30, magyar hitelrészvény 398.50, osztr.-magy államvasut részv. 361.-, déli vasut-részvény 66.-, leszámitó-bank részvény 265.-, rimamurányi vasút-részv. 322.-, közuti vaspálya részvény 394.50, városi villamos vasut-részvény 235.- forint.

A gabonaüzlet Bécsben. A biztató tudósítások dacára az irányzat ellanyhult, vevők híján az árak letöredeztek. A forgalom nem öltött nagyobb arányokat.

Table with 2 columns: Jegyzetek, Ár. Includes entries like Buza tavaszra 9.69-9.70, Rozs tavaszra 8.08-8.09.

Az értéktőzsde Bécsben. Minden ösztönzés híján a forgalom korláto-

tan alakult, az árfolyamok mérsékelten emelkedtek, mivel a kontremin fedezett.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 369.40, magyar hitelrészvény 398.25, magyar aranyáradék 119.80, magyar koronajáradék 97.80, union bank 159.-, osztrák-magyar államvasut részvény 361.- forint.

AZ ARANYBARLANG

Orosz regény. (31)

Irtá: Dosztojevski.

Egy házitanító elbeszélése.

A hotel tornácáról hallatszottak ezek a kiáltások.

Szaladni kezdtünk. De amint odaérttem, földhöz szögezve állottam meg bámulatomban.

IX.

A hotel tornácán a babuska ült! Ugy hozták karosszékekben. Inasok és szolgálók vették körül. A felügyelő maga ment elibe a vasúthoz az új vendégnek, ki cselédjeivel és kocsiszámra menő málhával érkezett.

Igen, ő volt, a rettenetes, a gazdag Taraszevics Vaszilyevna Antonida, az ő hetvenöt éves valóságában; ő volt, a földesszony, a moszkvai barina, a babulinka, aki miatt annyit verték a táviródrótot, aki folyvást haldoklott és mégsem akart meghalni.

Váratlanul jött, mint az eső, a hó. Járn nem tudván, úgy jött el karszékkel, amelyből öt év óta nem állott már föl; de azért eleven volt, megelégedve magával, egyenesen tartva magát, hangosan és parancsolóan beszélve, folyvást szidva valakit, örökké mérgeződve; egy szóval, tökéletesen ugyanaz a nő, akit már két ízben volt szerencsém látni, mióta a tábornok házában instruktorkodom.

Mozdulatlanul, megkövülten állottam előtte. Ő rám nézett szurós szemekkel. Megismert és a kereszt- és apai nevémen szólított.

Es ezt az eleven teremtést gondolták már félig-meddig a koporsóban levőnek s nem tekintették már egyébként, mint kész örökségnek! El fog ez még temetni mindnyájunkat, de még az egész hotelt is!... Mi lesz már most a családból? Hát a tábornok mitévő lesz? Ez az asszony fenekestől felfogatja ezt a hotelt...

No, atyuska, mit állsz így előttem karikára meresztett szemmel? kiáltott rám a babuska. Hát annyit se tudsz

mondani, hogy hozott Isten? Vagy talán meg sem ismeresz? Hallod Potapics?...

szólt egy kicsi, fehér nyakravalós, frakkos kopasz emberkéhez, a háznagyához, kit a málhájával együtt magával hozott, - hallod? Nem is ismer! Már befektettek a siromba! Egymást érte a sok sürgöny: «Meghalt?» «Mégse halt meg?» Tudok mindent. Hanem azért mégis a világon vagyok.

Már megengedjen, Vaszilyevna Antonida, miért kívánnám én az ön halálát? felelém elég vidáman, miután ámulásomból magamhoz tértem. - Csak meg voltam lepve...

Hát mi ebben oly meglepő? Felültem a vonatra és itt vagyok. A vonaton nagyon jól érzi magát az ember. Sétálni voltál?

Igen, az állomásról jövök. Itt jó, s jó meleg van. És milyen szép fák! Ez tetszik nekem... Itthon vannak a mieink? Hol a tábornok?

Ebben az órában bizonyosan itthon vannak.

Lám! lám! Órák szerint vannak berendezkedve! Mennyi czeremonia! Ez aztan a nagyuri mód! Talán még hintajok is van ezeknek a mágnásoknak? Mikor a vagyonukat elfecsérelték, nekimentek a külföldnek. És Praskovia is velök van?

Igen. Alekszandrovna Paulina itt van.

Hát a kis francia? No de majd meglátom őket magam is. Mutasd csak az utat, Ivánovics Alekszej: vezess hozzájuk. Hát te, jól érzed itt magadat? Jól is, nem is, Vaszilyevna Antonida.

Te pedig, Potapics, mondd meg ennek a bamba felügyelőnek, hogy adjanak nekem kényelmes szállást, de ne nagyon magas. Aztán vitesd fel a málhát... Ej ni, miért akar ez engem mind huzcolni. A sok léhütője!... Ki az, aki veled jött?

Mr. Astley, felelém.

Miféle Mr. Astley?

Utazó. Barátom. Ő is ismeri a tábornokot.

Angol? Mejlátszik. Nem veszi le a fejem tetejéről a szemét s ki nem nyitná a száját. En különben nem utálok az angolokat... Na most vigyetek a tábornok lakosztájába.

(Folytatása következik.)

Felelős szerkesztő: Kálnoki Izidor

Az Esti Hírlap sorsjátéka.

Az Esti Hírlapnak egy előfizető, mint számonkint vásárló községe számára mindennap a törvény felügyelete alatt álló tárgy.

sorsjátékot

rendelünk. Minden Esti Hírlap játszik és pedig nem csupán az aznapi számra való sorsolást, hanem az illető hétnek nagy sorsolásán is.

A rendes napi sorsjáték nyereményének értéke 50 korona. A heti nyeremény pedig, amelyre az egész hét valamennyi napján, hétfőtől szombatig kibocsátott lappéldányok játszanak, 400 korona.

E sorsolásunkra a n. kir. szabadalmi hivataltól 11,614. szám alatt kizárólagos szabadalmunk van, a n. kir. lottóigazgatóság pedig 769. számú rendeletével adta meg vállalkozásunknak a pénzügy ható ált engedélyt.

A mai nap kibocsátott lappéldányokra, a mai lap homlokán olvasható számokra a sorsolás a következő nap délelőtt tartatik Weinmann Fülöp dr. kir. közjegyző Andrássy-ut 9. sz. II. emeleti irodájában s a sorsolás eredményét a húzás napján délután megjelenő számunkban közöljük.

Azokat a nyereménytárgyakat, amelyekért a nyerő 14 nap alatt bármely okból nem jelentkezik, újra kisorsoljuk olvasóink között akkép, hogy ezek értékéből tartalék-alapot képezzünk, melyből a heti nyereményt 200 koronáról 400 koronára emeljük és a tartalék alap nagyságához képest időnként még nagyobbra szabjuk.

A nyertes lappéldány tulajdonosa nyomban megkapja a nyereménytárgyat, ha személyesen jelentkezik kiadónvitalunkban, vagy pedig ajánlott levélben küldi be a nyertes Esti Hírlapnak azt a darabját, amelyen a lap homlokzatán a csillagok között levő helysorszámát és szám a lap keltével együtt tisztán és csonkítatlanul olvasható. Gondunk volt arra, hogy valóban pénzügyértékű, mindenképpen becses és - szükség esetén - azonnali pénzzé tehető nyereménytárgyakat adjunk.

Igy választottuk a rendes napi ötven koronás nyereményekre a következőket: Női aranyóra lánczsal vagy férfiak való tulla ezüst óra, tulla ezüst lánczsal, vagy pedig vásárolhat a nyerő a megfelelő összegért neki tetsző férfiruhákat Grossmann S.-nél (Bécsi-utca 5. sz.), vagy női ruhákat Borényi és Frankl-nál (Kossuth Lajos-utca 21. sz.)

A 400 koronás nyeremény a következő tárgyakból áll:

Férfiaknak: 1 dupla fedelű finom aranyóra, 1 arany láncz, szent-György tallérral, 1 gyémánt-gyűrű, 1 arany pecsét-gyűrű, 1 arany nyaklánc-ötlet, 1 pár arany kézlőgomb, 3 drb arany inggomb, 1 ezüst cigarettatárcza, 1 ezüst gyufatartó.

Női nyeremény: 1 dupla fedelű finom aranyóra, 1 arany derék-láncz, 1 arany láncz-tárcserep, 1 arany nyakláncz szívvel, 1 arany mellű drágakövel, 2 arany gyűrű drágakövel, 1 pár arany fülbevaló, drágakövekkel, vagy: két kintű gyártmányu, női- és fé-n-bizikál.

A hétfői

lappéldányainkra való sorsolás ma kedden délelőtt ment végbe Weinmann Fülöp dr. kir. közjegyzőnek Andrássy-ut 9. sz. II. emeleti irodájában.

Az 50 koronás nyereményre való sorsolásban résztvettek a márczius 13-iki hétfői kelettel kibocsátott összes lappéldányok a lap homlokzatán olvasható számokkal.

Nyerőnek kihuzatott a napi 50 koronás nyereményre a márczius 13-iki hétfői

BE-333

mint azt a Weinmann Fülöp dr. kir. közjegyző által felvett tanusítvány hivatalosan igazolja.

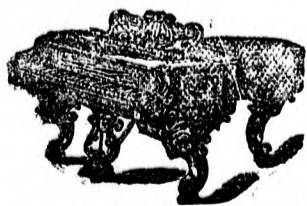
1899. márczius 14.

AZ ESTI HIRLAP

Leghíresebb gyártmányu

bel- és külföldi

Zongorák Pianinók és Harmoniumok a legdusabb választékban a Zenepalotában

Kossuth Lajos-utca 22.

Sternberg Ármín és Testvére

cs. és kir. udvari szállítók. Nagy kölcsönző-Intézet.

Kis x x x Világ című gyermekújságot 50 kr-ért negyedévesnekint kaphatják a Magyar Hírlap előfizetői; külön káldve, vagy Budapesten házhoz bórítva

Millió embernek a Schneider-féle

Páfrány-tokocskák (Galand-cz elhajító)

adták vissza teljes egészézőket

Pántikagilisztá

fejlesztő a páfránytokocskák által fájdalom nélkül, a legrovidebb idő (6 perc) alatt teljesen elhajítatik. E kintű gyógyszer nemcsak a galand-léregben, hanem gyomorbanban szenvedőket is biztosan me gyógyítja. Egy eredeti dobo postai utánvéttel 4 frt a pénz előleges beküldésével 3.50 frt 322

Egyedül valódi kapható Schneider József gyógyszerésznél

RESICZA, fő-utca 14 (Délmagyarország.)

Egyéves önkéntesek

teljesen felszereltnek, ugyanott tavaszi öltönyök, felöltők, legfinomabb angol szövetekből, mertékszerint készítenek. Nagy Kálmán, katonai- és civvil-szabó Budapest, VI., Podmaniczky-utca 9. 883 Dus választék mindennemű szövetekben

Hová menjünk este ?

SZINHAZAK.

Budapest, 1899. márczius hó 14-én:

Nemzeti Színház.

Evi bérlet 59. szám. Havi bérlet 10. szám.

Hamlet, dán királyfi.

Tragédia 5 felv. Irtá Shakespeare. Ford. Arany János.

Személyek:

Claudius	Szasovay	Rosenkranz	Caesar
Hamlet	Mihályfi	Guilkenstern	Dessó
Horatio	Pálffy	Osrik	Barna I.
Polonius	Szigeti J.	Pap	Mészáros
Laertes fia	Iván	Marcellus	Hetényi
Voltimeand	Narcsiss	Gertrud	Jászay M.
Cornelius	Deák	Ophelia	Török I.

Műsor.

Szerdán: Házi béke. Csütörtökön: Rafael. Pénteken: Dolovai nábob fényes. Szombaton: Házi béke.

Kezdeté 7 órakor.

Magyar kir. Operaház.

Evi bérlet 44. szám. Havi bérlet 8. szám.

Carmen.

Opera 4 felv. Zeneje szerz. Bizet. Szövegét Merimee Prosper beszélye után írta Meilhac és Halévy L. Ford. Abrányi E.

Személyek:

Don José	Larizza	Lillas Pastia	Gonda
Escamillo	Reck	Carmen	Abrányi M.
Dencaire	Várdy	Micaela	M. Rotter
Remendado	Dainoki	Frasquita	Beris M.
Zuniga	Kornai	Mercedes	Fayer M.
Morales	Mihályfi		

Műsor.

Szerdán: Faust. Csütörtökön: Jókonyuczéli hangverseny. Pénteken: Ugyanez. Szombaton: Don Juan. Vasárnap: A próféta.

Népszínház.

A görög rabszolga.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Owen Hall. Fordította Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenejét szerzelte Sidney Jones.

Személyek:

Antonia	Z. Bárdy	Gabi	Diomed	Rasko
Iris	F. Hegyi	Silvius	Lubinszky	
Pomponius	Solymosi	Manlius	Uivari	
Heliodorus	Németh	Lollius	Tollasi	
Aspasia	Kürty Klára	Curius	Kiss M.	
Archias	Szirmai	Melanopis	M. Csatai	

Műsor.

Szerdán: 1848 Hadak utja. Csütörtökön: Görög rabszolga. Pénteken: Görög rabszolga. Szombaton: Görög rabszolga. Vasárnap: d. n. Dühkissaszonnyok. Este 1848 Hadak utja.

Kezdeté 7 órakor.

Vigszínház.

Hajnali vendég.

Vigjáték egy felvonásban. Irtá: Siraudin. Fordította: Sz. F. Utána:

Pepi Doktor.

Vigjáték 3 felvonásban Irtá: Albert Carré. Fordította Zilahi Kiss B.

Személyek:

Joséphin	Megyeri	Courtelinné	Nikó L.
Eugénie	Kalmár	Blanche	Pécsi P.
Cochelet	Gyöngyi	Oscar	Tapolczai
Hermance	Horasztály	Ida	Hettyey
Adrien	Szeresny	Virginie	Makroczyé
Courtelin	Balassa	Lisa	Boross F.

Műsor.

Szerdán: A hálókocsik ellenőre. Csütörtökön: Dr. Pepi, Hajnali vendég. Pénteken: Dr. Pepi, Hajnali vendég. Szombaton: Mozgó fényképek. Vasárnap: d. n. Trilby. Este Dr. Pepi Hajnali vendég.

Kezdeté 7/8 órakor.

Magyar Színház.

A Gyurkovics lányok

Operetta 4 szakaszban. Irtá: Herceg Ferencz (Eredző: Vidár D. I. szakasz: Katinka. II. szakasz: Sári. III. szakasz: Lilla IV. szakasz: Mici).

Személyek:

Gyurkovicsné	Sz. Szilassy R.	Horkay Feri	Ráthonyi
Radványi	Molnár L.	Kemény Tóni	Ódry Zsárd
Éida	Rózsahegy K.	Jankó	Kardos
Ella	Bikkel Irén	Katinka	Róza Lili
Mici	Ráskay E.	Sári	Vanyosy J.

Műsor.

Szerdán: Aranyakodalom. Csütörtökön: A Gésák. Pénteken: A Gésák. Szombaton: A Gésák. Vasárnap: d. n. Egyiptom Gyöngye. Este A Gyurkovics lányok.

Kezdeté 8 órakor.

Balthazar varázsszínháza

Kerepesi-ut 21. sz.

Minden este nagy előadás. A legújabb szenzáció **NOE BARKÁJA**

(nagy bibliai képrázat).

Caedás szekrény (öregek fiatalokká átváltoztatása) és a heti fényes műsor. Helyárak: Nagy páholy 6 frt, páholy 4 frt, zártsek 1 frt, 80 kr., 60 kr. és 40 kr.

Kezdeté 3 órakor.

Vasárnap délután előadás fél helyárral. Kezdeté 3 órakor. Az esti előadás kezdeté 7/4 órakor.

SOMOSSY MULATÓ

ALBRECHT FERENCZ bérlő.

Kezdeté 8, vége 12 órakor.

Ma a szenzációs metamorfózis jelenet:

Mr. Staley és Miss Birbek A zene-kovácsműhely

Még csak két napig!

BARNUM

az ő világhírű dog-kutyáival: továbbá a francia duettisták a mechanikus disznajukkal

Hilaris és Tordant.

A „Szép Rigó“.

Valamint az összes műsorok.

Holnap,

szerdán, márczius 15-én Kőszeghy Jenő főrendező jutalomjátéka:

3 PÁR CZIPÓ

4-ik felvonása egy hangversenyakadémiával és egy egész új balettelgyűléssel. Szó k. a. mint szőlő-táncosnóval. Valamint az egész új műsor.

Minden ünnep és vasárnap két előadás.

Folies Caprice.

VI. Révay-utca 18. sz.

Ma

Anyja vére.

Megelőzőleg

Végrehajtás akadályokkal. Inkognito-páholy.

Marokkó kávéház

Váci-körút 11. — Andrássy-ut 1.

Ma:

Hellman testvérek

bécsi párdalos nők.

Neki kell igazának lenni.

Bóhozal.

Kezdeté 7,9 órakor.

Egész éjjel nyitva.

Fellépnek az összes szerződöttelű tagok.

10 hölgy. 4 ur.

Családi műsor.

NEW-YORK kávéház

A m. kir. honvédszenekar hangversenye a karmester vezetésével. Kezdeté 8 órakor. Szabad bemenet.

Commerce-kávéház.

VIII. József-körút 55. sz.

Ma és minden nap **RACZ LACZI**, az öreg RACZ PÁLI 36-ik na hangversenye.

Uj! Nagy opera-egyveleg. Uj!

67 modern opera és operettből összeállította és betanította Racz Laczi. (Előadása egy óráig tart.)

Családok összejövetele.

Számos látogatás a KALDOR ZSIGMOND kávéházban.

IFJ. MAYER JÓZSEF
Erzsébet Királyné Szállodája
legelőcsőbb elsőrangú Budapesten
IV. kerület, Egyetem-utca 5. szám.
Kedvező fekvésű, a főváros központján.
Telefon. * Villanyvilágítás. * Fürdők.
* Ujonan átalakítva. *
Kellemes családi tartózkodási hely.
Szobaárak 80 krtól feljebb, villany világítás- és pontos kiszolgálással együtt. 415
Hónapos szobák 15 krtól feljebb.
Lakás és teljes ellátás 40 frt. Pension.
Éttermek a legkedveltebbek a fővárosban

Hotel MILLENIUM szálloda
Budapesten, VIII., Csokonai-utca 10/a.
AN épszínház és technológiával szemben. mindkét vasúti állomástól 6 percrenyire, villamos közlekedés. Napiszobák 1 krtól és havi szobák 18 krtól feljebb mindenkor kiszolgálással kaphatók. Városi telefon fürdőszobákkal elegánsan berendezve. Számos látogatást tisztelettel kér.
Reich József, szállodatulajdonos.
Elegáns kávéház és buffet.

Propeller-szálloda
BUDAPEST,
VI. kerület, Sziv-utca 52. szám.
Andrássy-ut és Podmaniczky-utca között.
Az izlőlesen berendezett szobák:
80 krtól feljebb
állanak a tisztelt közönség rendelkezésére.
Kitűnő konyha. Pontos kiszolgálás.
413 Kitűnő tisztelettel
a szállodás

Olcsó valódi arany ezüst-nemű be- vásárlási forrás
14 karátos arany jeggyűrűk 4 forinttól feljebb; pontosan szabályozott zsebsórák 5 forinttól 14 karátos aranyórák 15 forinttól valamint 13 próbás uj ezüst tárgyak 6 krajczárjával grammját szállít
Lukács M. Márton
ékszer- és órács ezég
Budapesten, IV., Váci-utca 4.
a zsidó-utczával szemközt.
Vidékre árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Minden órajavítás 80 krt.
301 3 évi jótállás mellett.
MUNK BÉLA műórás és ékszerész, Kerepesi-ut 45. szán

Ozv. Maresch Jánosné és Társa
Festergyalos üzlete
VI. ker., Nagymező-utca 37. szám
Elvállal minden szakba vágó munkákat buror- díszítéseket, bútorasztalok részere; himzörámákat. Raktár: dohányzó eszközökben, sétatokban kigyó- és ébenfából. Tekepályához házak s golyók minden kivételben. Javítások gyorsan és jutányosan esz- közöltetnek. 394

Ne béreljen
addig évi lakást, míg a Házudonosok Lapja. Kiadásában megjelenő Lakás-Közvetítő újsá- got meg nem tekinti, melyben a fővárosi ki- adó lakások és helyhelyi- ségek kerültek szerint vannak felsorolva. Kap- ható 10 krtól minden toszdében és a Lakás- Közvetítő kiadóhivata- lóban Szand-utca 12. hol bejelentések kiadásra és bérlekre (hó- napos szobák is) bár- mikor eszközölhetők.

Pomázon
egy igen szép fekvésű birtok körülbelül 1600 négyszögöl: gyümölcsös és szőlővel és ehhe- tartozó lakóházzal ellátott. egy leg kiadó. A lakásból töldecs kiadás a hegyekre, közlőben az ottman építendő pomázi- güllött villamoshoz, ovaraléka igen alkalmas. A telek mesz- kőhányások, illetve másokot- tésre jól kihasználható. Cím a kiadóhivatalban. 410